

27 студзеня 1996 г.
субота, №№ 25-26
(22828-22829)

ЗВЯЗДА

Кіраўнік дзяржавы выклаў свае погляды на супрацоўніцтва з ФРГ

Учора адбылася сустрэча Прэзідэнта Беларусі Аляксандра Лукашэнкі з прадстаўнікамі дзелавых колаў Германіі, якія прыбылі на Беларусь па яго запрашэнню.

Дакладней, гэта хутчэй быў дыялог двух бакоў, зацікаўленых у развіцці партнёрскіх адносін. І працягваўся гэты дыялог без перапынку амаль чатыры гадзіны. Таму, зразумела, поўна расказаць пра размову Прэзідэнта з нямецкімі бізнесменамі адразу, па «гарачых» слядах па тэхнічных прычынах не ўяўляецца магчымым. Больш падрабязна аб гэтай падзеі, увогуле перспектывах і праблемах эканамічнага супрацоўніцтва нашай краіны з Германіяй мы паведамім у наступным нумары. А зараз спынімся на вузлавых момантах прамовы, разважанняў Прэзідэнта на тэму «Беларусь — ФРГ».

(Заканчэнне на 3-й стар.).

ІНКАСАТАРЫ ЗАГІНУЛІ АД... СНЕГАПАДУ

Практычна на роўнай дарозе, без пісталетных выстралаў і нажоў загінулі тры інкасатары з Буда-Кашалёўскага раёна.

Як мяркуюцца, прычынай іх гібелі стаў ... снегапад. 25 студзеня пасля збору выручкі ў вясковых магазінах, рухаючыся на аўтамабілі «Масквіч», яны паспрабавалі абагнаць машыну, аднак на звужанай снежнымі адваламі трасе не размінуліся з сустрэчным «КамаЗам» і ўрэзаліся ў яго. Як паведамілі карэспандэнту БЕЛТА, кампетэнтныя органы не лічаць гэту аварыю запланаваным нападам.

Віктар КОТАЎ,
БЕЛТА.

Аўтобусны парк № 2
г. Баранавічы

ПРАПАНУЕ КАМФАРТАБЕЛЬНЫ АЎТОБУС «МЕРСЕДЭС»

для паездак па Беларусі і замежных
паездак у любыя краіны з гарантыяй
высокай культуры абслугоўвання.

Даведкі па тэлефоне
(01634) 5-11-03.

Лес прыціхнуў, — ні шуму, ні сокату...

Фота Уладзіміра ФЯДОТАВА.

РЭХА ПАДЗЕЙ

РАТАЦЫЯ КАДРАЎ — ПРЫМЕТА КРЫЗІСУ?

На мінулым тыдні адбылося некалькі значных
кадравых перамяшчэнняў.

Адстаўкай, якой даўно чакалі, стала звальненне з пасады міністра прамысловасці Уладзіміра Куранкова. Прэзідэнт даўно быў незадаволены работай міністэрства, неаднаразова даваў зразумець гэта сп. Куранкову. А пасля нарады, на якой кропка, нарэшце, была пастаўлена, прызнаўся, што чакаў, калі Куранкоў сам усё зразумее і добраахвотна пойдзе сам. Аднак былі міністр царпліва чакаў і пайшоў толькі тады, калі яму паказалі на дзверы.

Уладзімір Куранкоў — першы, хто сур'ёзна разлічыўся за катастрофічны стан эканомікі і за спад у прамысловасці, які меў месца летась. Праўда, міністр прамысловасці — зусім не ключавая фігура ў вызначэнні эканамічнага курсу і ў выпрацоўцы стратэгіі рэформаў. Між тым, выглядае, што менавіта марудлівасць і нерашучасць у правядзенні эканамічных пераўтварэнняў сталі галоўнай прычынай таго, што краіна ўжо каторы год топчацца на месцы, усё глыбей пагружаючыся ў багню крызісу.

На нарадзе па выніках года Аляксандр Лукашэнка ў чарговы раз паставіў перад кіраўнікамі прамысловасці жорсткую задачу — забяспечыць сёлета 2-працэнтны рост вытворчасці. Хто не справіцца — разлічыцца партфелем.

Верагодна, знайсці Уладзіміру Куранкову замену будзе няпроста. Любы з кіраўнікоў буйных прадпрыемстваў разумеюць, што галіна, за якую адказваў Куранкоў, яшчэ доўга будзе знаходзіцца ў такім стане, за які кіраўніцкае крэсла можна згубіць у любы момант.

Адстаўкай, якой мала хто чакаў, стаў добраахвотны зыход старшыні Цэнтральнай выбарчай камісіі Аляксандра Абрамовіча. З імем гэтага вядомага юрыста, які з імем старшыні Канстытуцыйнага суда Валерыя Ціхіні, многія звязвалі надзеі на будаўніцтва прававой дзяржавы, устанавленне паважлівых адносін кіраўнікоў высокага рангу да Канстытуцыі.

Аляксандр Абрамовіч зойме пасаду аднаго з намеснікаў кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта. Улічваючы няпростыя адносіны лідэра дзяржавы з Канстытуцыйным судом і зусім магчымыя разыходжанні з Вярхоўным Саветам, участак работы ў сп. Абрамовіча будзе напружаны. Асабліва калі мець на ўвазе, што ў недалёкай будучыні зусім рэальнай перспектывай можа стаць магчымы рэферэндум, на які Прэзідэнт вынесе папраўкі да Канстытуцыі.

Старая пасада сама па сабе вымагала таго, каб Аляксандр Абрамовіч служыў выключна Закону. І з гэтай задачай ён няблага спраўляўся. У новай ролі задачы яму будучы диктаваць зусім іншыя інстанцыі. І гэта, відавочна, стане для правазнаўцы няпростым выпрабаваннем.

Нарэшце, на мінулым тыдні стала вядома, што былы кіраўнік Ашчаднага банка Уладзімір Хілько звольнены з пасады «па артыкулу» — «за аднаразовае грубае парушэнне працоўных абавязкаў». Сам сп. Хілько прасіў, каб яго з мірам адпусцілі на пенсію па інваліднасці. Аднак прэм'ер Міхаіл Чыгір пакінуў гэту заяву былога банкіра без увагі і настаяў на жорсткай фармулёўцы. Адстаўка Уладзіміра Хілько паставіла кропку ў доўгай гісторыі аўтаномнага існавання Ашчаднага банка. Яна ж стала пачаткам узлёту кар'еры старшыні праўлення аб'яднанага ашчаднага «Беларусбанка» Тамары Віннікавай, якой многія прадказваюць у блізкай будучыні пасаду кіраўніка Нацыянальнага банка Беларусі.

Валянцін ЖДАНКО.

ІМЁНЫ ТЫДНЯ

Замяталін, Шаршавіцкі... Хто наступны?

Журналістам уласціва памыляцца. Вось і на гэтым тыдні, мажліва, былі дапушчаны дзве памылкі ў адносінах да адной і той жа праблемы. Першая — думка наконт таго, што пасля вызвалення ад пасады начальніка ГУГПі Уладзімір Замяталін пакіне без увагі сродкі масавай інфармацыі. Нават сам Уладзімір Пятровіч не згодзен з падобным вызначэннем яго дзяржаўнай будучыні. Спадар Замяталін, стаўшы «чыстым» намеснікам кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта, і надалей будзе займацца пытаннем ідэалогіі, а значыць, не пакіне без увагі ні пытанні падручнікаў, ні сродкі масавай інфармацыі. Так што дарэмна спадзяваліся, спадары журналісты.

Спадзяванне другое — і не безнадзейнае. Міхаіл Шаршавіцкі прызначаны кіраўніком прэс-службы Прэзідэнта з адначасовым вызваленнем ад абавязкаў дырэктара Нацыянальнага прэс-цэнтра. (Заўважце: прызначаны зусім не начальнікам ГУГПі, як пасляшліся паведаміць некаторыя сродкі масавай інфармацыі.) Магчыма, зыходам Шаршавіцкага, ды і фактычна фарміраваннем новай інфармацыйнай структуры ў саставе Адміністрацыі Прэзідэнта, нешта да лепшага зменіцца ў стасунках СМІ з прэзідэнцкай камандай. У тым сэнсе, што атрымліваць дакладную інфармацыю ад органаў улады журналістам стане лягчэй.

А непасрэдна пасада, якую займаў Уладзімір Замяталін, пакуль застаецца вакантнай...

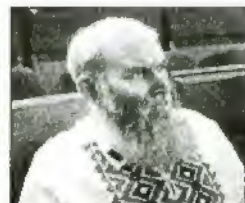
«Поўня ў небе і крыж на зямлі»

Так назваў сваю аповесць пра вялікага беларускага мастака Вітольда Казанавіча Бялыніцкага-Бірулю празаік Віктар Карамая. Лепей і не скажаш, не вымерыш лепей выключнасць мастацкага генія нашага суайчынніка. Бялыніцкі-Біруля не выпадкова трапіла ў намінацыю «Імёны тыдня», хача ўжо даўно натхнёная душа мастака асвойвае іншыя, незямныя прасторы. Прынята рашэнне аб правядзенні Міжнароднага мастацкага пленэра імя В. К. Бялыніцкага-Бірулі. Прыдзе мерапрыемства на Магілёўшчыне, на радзіме мастака. Заслужаны дзеяч мастацтваў Рэспублікі Беларусь, галоўны спецыяліст па выяўленчаму мастацтву Міністэрства культуры і друку Уладзімір Уродніч так камэнціруе ідэю правядзення пленэра.

— На сучасным этапе развіцця выяўленчага мастацтва згублены раней існаваўшыя мастацкія крытэрыі. Сёння мастакі працуюць «навобмац». І гэта тады, калі ў самімі нацыянальным жыццёвым ёсць на што абапірацца. Вазьміце тую ж Віцебскую мастацкую школу. А Бялыніцкі-Біруля — увогуле тытан, глыба, адзін з найярчэйшых прадстаўнікоў жыццёвай культуры. Яшчэ адна асаблівасць: на фестывалі збіраўца мастацкай — прадстаўнікі славянскіх дзяржаў. Прыедуць творцы з Польшчы, Балгарыі, Чэхіі, Славакіі, Славеніі, Сербіі, Расіі і Украіны.

Застаючыся грамадзянінам Савецкага Саюза, можна таксама бараніць беларускую мову

Член фракцыі камуністаў у парламенце Валерый Шчукін выступіў з запытам да прэм'ер-міністра М. Чыгіра адносна цяжкага, складанага становішча беларускай мовы.

Па-рознаму можна глядзець на гэты факт. Сёй-той паспрабуе іранізаваць: маўляў, і камуністы нацягваюць на сябе нацыянальную кашулю. Але не трэба забывацца, што ў свой час Закон аб мовах распрацоўваўся ў кабінетах ЦК КПБ.

Як, дарэчы, нельга не звярнуць увагу на тую акалічнасць, што заступіўся за беларускую мову чалавек, доўгія гады адарваны ад беларускай старонкі. Валерый Шчукін — былы афіцэр Ваенна-Марскога флоту. Пра ўласнае ж стаўленне да роднай мовы сваёй маці ў адным з газетных інтэрв'ю ў адказ на пытанне: «Калі ў парламенце будзе галасавання якое-небудзь рашэнне, скіраванае на ўмацаванне пазіцыі беларускай мовы, ці выкажацеся вы «за»?» заявіў наступнае: «Той, хто хоча вычыцца па-беларуску, павінен мець такую магчымасць, нягледзячы ні на якія фінансавыя выдаткі».

Застаючыся на пазіцыях вяртання ў прастору Савецкага Саюза (а Валерый Шчукін не забывае нагадаць, што ён з'яўляецца грамадзянінам СССР), ён не маўчыць, калі справа датычыць зберажэння і захавання роднай мовы народа.

УКАЗ ПРЕЗІДЭНТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ № 31 АБ УДАСКАНАЛЕННІ ДЗЯРЖАЎНАЙ ГРАШОВА-КРЭДЫТНАЙ ПАЛІТЫКІ

У мэтах забеспячэння эканамічнай стабільнасці і ўдасканалення знешнеэканамічнай дзейнасці суб'ектаў гаспадарання Рэспублікі Беларусь **пастанаўляю:**

1. Стварыць для каардынацыі дзяржаўнай грашова-кредытнай палітыкі Нацыянальны савет пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь у складзе старшыні праўлення Нацыянальнага банка (старшыня Савета), старшыні праўлення акцыянернага Ашчаднага банка «Беларусбанк», прадстаўніка Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, начальніка службы кантролю Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, міністра эканомікі, міністра фінансаў, двух прадстаўнікоў Асацыяцыі камерцыйных банкаў, двух прадстаўнікоў Канфедэрацыі прамысловых і прадпрыемстваў, прадстаўніка Беларускага савета калгасаў, двух вучоных-эканамістаў у галіне грашова-кредытнай палітыкі.

2. Зацвердзіць на перыяд да 1 ліпеня 1996 года ўзгоднены з Нацыянальным банкам абменны курс беларускага рубля ў межах 11.300—13.100 беларускіх рублёў за долар ЗША.

Нацыянальнаму банку забяспечыць захаванне абменнага курса адносна свабодна канверсійных валют і расійскіх рублёў.

3. Устаноўчы, што:

3.1. Беларускія юрыдычныя асобы і прадпрыемствы, якія ажыццяўляюць сваю дзейнасць без утварэння юрыдычнай асобы*, абавязаны прадаваць на Міжбанкаўскай валютнай біржы сродкі ў свабодна канверсуюмай валюце і расійскіх рублях на працягу 60 дзён з дня іх паступлення на адпаведны рахунок у беларускіх або замежных банках, за выключэннем выпадкаў, прадугледжаных гэтым Указам;

3.2. Не падлягае абавязковаму продажу замежная валюта:

якая паступіла прадпрыемствам з замежнымі інвестыцыямі, у статутным фондзе якіх доля замежнага ўдзельніка перавышае 30 працэнтаў, ад экспарту прадукцыі ўласнай вытворчасці, пры захаванні ўмоў, прадугледжаных заканадаўствам;

набытая ва ўстаноўленым парадку на ўнутраным валютным рынку Рэспублікі Беларусь;

якая паступіла, у тым ліку з-за мяжы, у выглядзе прыцягнутых фінансавых сродкаў (укладаў, дэпазітаў), пазык (кредытаў);

якая расходуюцца на транспарціроўку, страхаванне, экспедыраванне экспартуемых за такую валюту тавараў, а таксама на выплату падаткаў і збораў па гэтых таварах;

атрыманая энерга- і газазабеспячальнымі арганізацыямі ў лік плаціжоў за газ, электрычную і цеплавую энергію, у памерах сродкаў у замежнай валюце, выкарыстаных гэтымі арганізацыямі на набыццё энергасурсы;

якая накіроўваецца на працягу 60 дзён з дня яе паступлення на набыццё сыравіны, матэрыялаў, камплектуючых вырабаў і энерганосьбітаў, што выкарыстоўваюцца для ўласнай вытворчасці;

атрыманая ў выніку пераразмеркавання валютнай вырочкі паміж рэзідэнтамі Рэспублікі Беларусь: вытворцамі экспартуемай прадукцыі і асобамі, якія пастаўляюць ім камплектуючыя вырабы для гэтай прадукцыі, а роўна паміж асобамі, якія выконваюць работы (аказваюць паслугі) на экспарт, і асобамі, якія выконваюць для іх работы (аказваюць ім паслугі, пастаўляюць ім прадукцыю) для выканання работ (аказання паслуг) на экспарт;

пералічаная на рахунок Фонду сацыяльнай абароны насельніцтва Міністэрства сацыяльнай абароны для выплаты замежным грамадзянам, якія працягваюць на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь, пенсій у замежнай валюце, а таксама якая паступіла на рахунак Беларускага рэспубліканскага фонду «Узаемаразуменне і прымірэнне»;

у іншых выпадках, прадугледжаных Кабінетам Міністраў Рэспублікі Беларусь сумесна з Нацыянальным банкам па ўзгодненню з Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь;

3.3. Юрыдычныя асобы і прадпрыемствы абавязаны выплачваць у парадку, вызначаным Міністэрствам фінансаў сумесна з Нацыянальным банкам, збор у памеры 10 працэнтаў ад сумы валютных сродкаў, набытых на Міжбанкаўскай валютнай біржы, за выключэннем:

куплі валюты ці абмену аднаго віду свабодна канверсуюнай валюты (расійскіх рублёў) на іншы від свабодна канверсуюнай валюты (расійскіх рублёў) у мэтах набыцця нафты, газу, іншых энерганосьбітаў, электрычнай энергіі, збожжа, кармавых дабавак, прэміксаў, пагашэння атрыманых для гэтага крэдытаў і выплаты працэнтаў за карыстанне імі;

ажыццяўлення аперацый Нацыянальным

банкам і Міністэрствам фінансаў;

іншых выпадкаў, прадугледжаных Кабінетам Міністраў Рэспублікі Беларусь па ўзгодненню з Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь.

Пры правядзенні юрыдычнымі асобамі і прадпрыемствамі тавараабменных (бартэрных) аперацый імі выплачваецца збор у замежнай валюце або ў беларускіх рублях па курсу Нацыянальнага банка ў памеры 10 працэнтаў ад дагаворнага (кантрактнага) кошту ўвозімых тавараў, акрамя выпадкаў набыцця сыравіны, матэрыялаў, камплектуючых вырабаў, тэхналагічнага абсталявання і энерганосьбітаў для ўласнай вытворчасці.

Збор у памеры 10 працэнтаў ад сумы валютных сродкаў, набытых на Міжбанкаўскай валютнай біржы, або ад дагаворнага (кантрактнага) кошту ўвозімых тавараў пры правядзенні тавараабменных (бартэрных) аперацый залічваецца ў дзяржаўны фонд падтрымкі экспарцёраў, палажэнне аб якім зацверджваецца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь;

3.4. Накладаецца штраф на юрыдычных асоб і прадпрыемстваў, вінаватых:

у несвоечасовым абавязковым продажы замежнай валюты, — у памеры 1 працэнта ад непрададзенай валюты за кожны дзень пратэрміноўкі, але не вышэй сумы непрададзеных валютных сродкаў;

у неабгрунтаваным заніжэнні сумы валютных сродкаў, якія падлягаюць абавязковаму продажу, — у памеры, на які яны неабгрунтавана заніжаны;

у няцэлым выкарыстанні замежнай валюты, набытай на Міжбанкаўскай валютнай біржы без выплаты 10-працэнтнага збору (абзацы другі—чацвёрты падпункта 3.3 гэтага Указа), — у памеры 100 працэнтаў сумы ў адпаведнасці з абзацам дзевятым часткі першай пункта 7 Указа Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 8 лютага 1995 г. № 52 «Аб устанавленні парадку рэгулявання экспертна-імпартных і валютных аперацый і павышэнні адказнасці за парушэнне заканадаўства ў галіне знешнеэканамічнай дзейнасці» (Збор Указаў Прэзідэнта і пастаўленняў Кабінета Міністраў Рэспублікі Беларусь, 1995 г., № 5, арт. 98).

Штрафныя санкцыі, устаноўленыя гэтым падпунктам, накладваюцца згодна з рашэннем Службы кантролю Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, дзяржаўных падатковых інспекцый або галоўных упраўленняў Нацыянальнага банка па абласцях і г. Мінску. Такое рашэнне можа быць прынята не пазней двух месяцаў з дня выяўлення правапарушэння і ў пэўны тэрмін павінна быць дачынена да адпаведнай юрыдычнай асобы або прадпрыемства.

Рашэнне аб накладанні штрафу можа быць абскарджана ў судовым парадку ў 14-дзённы тэрмін з дня яго дачынення. Абскаржэнне рашэння прыпыняе яго выкананне.

Штраф падлягае выплаце пасля заканчэння тэрміну, устаноўленага для абскарджання рашэння аб яго накладанні, або пасля вынесена судом рашэння аб пакіданні скаргі без задавальнення. Своечасова не выплачаны штраф спаганяецца ў безакрэпным парадку органам, які прыняў рашэнне аб яго накладанні.

Штраф выплачваецца (спаганяецца) у рэспубліканскі бюджэт у адпаведнай замежнай валюце, а пры яе адсутнасці — у беларускіх рублях па курсу Нацыянальнага банка на дзень выплаты (спагання).

Выплата штрафу не вызваляе вінаватую асобу ад абавязковага продажу замежнай валюты або ўнясення 10-працэнтнага збору;

3.5. Зборы, якія спаганяюцца ў замежнай валюце консульскімі ўстановамі Рэспублікі Беларусь за мяжой, перадаюцца ўказаным установам у лік іх фінансавання ў яго межах.

4. Кабінету Міністраў Рэспублікі Беларусь: сумесна з Нацыянальным банкам прыняць комплекс мераў па далейшаму развіццю рынку каштоўных папер;

прадставіць ва ўстаноўленым парадку Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь для зацверджання пераходнага састаўу Нацыянальнага савета пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь, праекты палажэнняў аб гэтым Савета і аб дзяржаўным фондзе падтрымкі экспарцёраў, а таксама прапановы аб стымуляванні экспарту;

прывесці ў адпаведнасць з гэтым Указам рашэнні ўрада Рэспублікі Беларусь і падведаным яму органаў;

5. Міністэрству ўнутраных спраў, Камітэту дзяржаўнай бяспекі, падатковым і іншым дзяржаўным кантрольным органам узмацніць кантроль за абарачэннем наяўнай замежнай валюты і забяспечваць наўхільнае прымяненне строгіх мераў за парушэнне заканадаўства ў гэтай галіне.

6. Гэты Указ уступае ў сілу з дня яго апублікавання.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь А. ЛУКАШЭНКА.
25 студзеня 1996 г., г. Мінск.

ДА ВІЗІТУ

ПРЫМАКОЎ ЯЎГЕН МАКСІМАВІЧ МІНІСТР ЗАМЕЖНЫХ СПРАЎ РАСІЙСКОЙ ФЕДЭРАЦЫІ

Нарадзіўся 29 кастрычніка 1929 года ў Кіеве. У 1953 годзе скончыў Маскоўскі інстытут усходназнаўства, у 1956 — аспірантуру Маскоўскага дзяржаўнага ўніверсітэта. Доктар эканамічных навук. Акадэмік Акадэміі навук СССР (з 1991-га — Расійскай акадэміі навук).

З 1956 года — карэспандэнт, адказны рэдактар, намеснік галоўнага рэдактара Галоўнай рэдакцыі Дзяржкамтэта па радыёвяшчанню і тэлебачанню пры Саўеце Міністраў СССР. З 1962 па 1970 год працаваў аглядальнікам, намеснікам рэдактара, ўласным карэспандэнтам газеты «Правда» ў арабскіх краінах. Потым да 1977 года — намеснікам дырэктара Інстытута сусветнай эканомікі і міжнародных адносін АН СССР.

У 1977 годзе назначаны дырэктарам Інстытута ўсходназнаўства АН СССР, а ў 1989-м — дырэктарам Інстытута сусветнай эканомікі і міжнародных адносін АН СССР. З 1988 года — акадэмік-сакратар, член Прэзідыума АН СССР, з 1989-га па студзень 1992-га — дэпутат

Вярхоўнага Савета СССР адзінацатага склікання, народны дэпутат СССР.

У 1989-1990 гады быў старшынёй Савета Саюза Вярхоўнага Савета СССР, членам Савета бяспекі СССР. З 1990 па 1991 год — член Прэзідэнцкага савета СССР. Член КПСС з 1959 па 1991 год, кандыдат у члены ЦК КПСС (1986—1989 гады), член ЦК КПСС (1989-1990 гады), кандыдат у члены Палітбюро ЦК КПСС (з верасня 1989 па чэрвень 1990).

З верасня па лістапад 1991 года — першы намеснік старшыні КДБ СССР, начальнік 1-га Галоўнага ўпраўлення. З лістапада па снежань 1991 года — дырэктар Цэнтральнай службы разведкі СССР. Са снежня 1991 года — дырэктар Службы знешняй разведкі Расіі. З 10 студзеня 1996 года выконвае абавязкі міністра замежных спраў Расійскай Федэрацыі.

БЕЛТА.

ДАСЛОЎНА

Мечыслаў ГІРУЦЬ:

«Мы ў парламенце не для таго, каб лабіраваць аграрныя пытанні»

«Звязда» працягвае знаёміць сваіх чытачоў з дэпутатамі аб'яднаннямі, якія створаны ў Вярхоўным Саўеце, а таксама з іх палітычнымі поглядамі і эканамічнымі пазіцыямі. Мяркуем, цікавай вам падасца і сённяшняе гутарка з кіраўніком фракцыі аграрнікаў, членам Прэзідыума Вярхоўнага Савета Мечыславам ГІРУЦЕМ.

— Сёння можна канстатаваць, што дзяльба партфеляў у Вярхоўным Саўеце амаль закончылася. Якімі для вашай фракцыі сталі яе вынікі?

— Прадстаўнікі нашай фракцыі ўзначалілі дзве пастаянныя камісіі: па аграрных пытаннях і па сацыяльнай палітыцы і працы. Акрамя таго, 5 чалавек сталі намеснікамі старшын розных камісій, 2 — сакратарамі і яшчэ адзін выбраны кіраўніком падкамісіі.

— Ваша дзейнасць у Вярхоўным Саўеце будзе абумоўлена толькі праграмай Аграрнай партыі?

— Вядома, кіравацца ў сваёй парламенцкай дзейнасці фракцыя будзе ў першую чаргу праграмай мэтай партыі. Аднак, што формы работы дэпутатаў аб'яднання і палітычнай арганізацыі будуць адрознівацца. Стратэгія будзе аднолькавай, а вось тактыку будзе вызначаць адносіны з нашымі калегамі па дэпутатскаму корпусу.

— Прыярытэтнымі для вашай фракцыі будуць аграрныя пытанні, або ёсць іншыя меркаванні?

— Гэта памылковае перакананне. Мы прышлі ў Вярхоўны Савет не для таго, каб лабіраваць пытанні аграрнай сферы, углыбляць сваімі рашэннямі толькі на дабрабыт сельскай гаспадаркі. Вядома, гэтыя пытанні будуць прыярытэтнымі ў нашай дзейнасці хоць бы таму, што ад іх вырашэння аб'ектыўна залежыць стан спраў у астанніх галінах народнай гаспадаркі. Таму акрамя праблем сельскагаспадарчай вытворчасці мы будзем вырашаць і пытанні культуры, бытавога абслугоўвання, гандлю, медыцыны — усяго таго, што адбываецца на мікраўзроўні на вёсцы. Але адначасова фракцыя будзе займацца ўсімі праблемамі знешняй і ўнутранай палітыкі нашай дзяржавы, бо без нашай фракцыі і іх вырашэння не абдудзецца. Трэба, каб прымаемыя намі законы выходзілі са здаровага сэнсу і маглі рэальна ўплываць на аздараўленне эканомікі, на павелічэнне вытворчасці прадукцыі, што, урэшце, станова ўплывала б на ўзровень жыцця нашых людзей.

— Існуе меркаванне, што аграрная фракцыя, якая пераважна складаецца са старшын калгасаў і дырэктараў саўгасаў, не знойдзе новых падыходаў да рэалізацыі аграрнай рэформы, паколькі гэта людзі старой загартыўкі.

— Я лічу, што аўтары такіх заяў таксама памыляюцца. Бо ў нашай фракцыі сабраліся не толькі кіраўнікі калгасаў і саўгасаў, але і старшыні райкомаў і выканкомаў, урачы, настаўнікі, кадравыя партыйныя работнікі. Так што фракцыя прадстаўлена, можна сказаць, усімі галінамі народнай гаспадаркі. І то, што мы не зможам узяць і зразумець надзённыя праблемы, якія турбуюць вёску, не адпавядае рэальнасці. Калі гаварыць пра эканамічную рэформу, то галоўнае пытанне ў тым, што поспех ці няўдача ўсіх пачыненняў залежыць ад працы чалавека. Спадзяюцца на тое, што з эканамічнага крызісу нам дапаможа выйсці капітал з Усходу ці з Захаду, бясцэнсуюна. Яшчэ былая КПСС добра разумела, што трэба паліпшаць адносіны чалавека да працы, і з гэтай мэтай з'явіліся отаханаўскі рух і сацыялістычныя спаборніцтвы. Тым не менш, ідэалагічна паўплываць на гэтую праблему не ўдалося — на заводзе і фабрыках па сутнасці працавалі падзёмнічкі, а ў сельскай гаспадарцы — батракі, таму выйсе тут бачыцца толькі адно: зрабіць

чалавека гаспадаром.

— Згодзен. Але вы не адкрылі нічога новага. Аналагічныя думкі выказваюцца даўно, і ўсе разумеюць неабходнасць такіх змен. Толькі вось бяда, што механізмаў для гэтага так і не вырацавана. Што ў гэтым сэнсе можа прапанаваць фракцыя аграрнікаў?

— Калі ласка. Зараз у нас ідзе чаканая прыватызацыя. Раней чалавек, які прапрацаваў усе жыццё, атрымаўшы чэкі «Маёмасць» і потым прадаўшы іх, мог атрымаць каля 250 тысяч рублёў. І мы хочам, каб на гэтыя мізэрныя грошы чалавек пачаў сваю справу? Я лічу, што гэта натуральны адзек над працоўным людзям. А павысіўшы ў лістападзе кошт аднаго чэка ў шаснаццаць разоў, мы ўзабавілі толькі інвестыйныя фонды, а не простых людзей, паколькі большасць іх ўжо прарада свае чэкі. Таму я лічу, што мы павінны прыпыніць такую прыватызацыю і правесці раздзяржаўленне ўласнасці па працоўных калектывах. Яны павінны атрымаць усе асноўныя фонды, але не задарма, а шляхам выкупу. Нашыя людзі не такія багатыя, скажаце вы. Таму для прадпрыемстваў, у тым ліку і сельскагаспадарчых, неабходна стварыць умовы для дзейнасці з атрыманнем прыбытку, каб потым, выкарыстоўваючы частку гэтага прыбытку, рабочыя маглі б выкупіць сваё прадпрыемства. Магчыма, на гэта запатрабуецца 10—15 гадоў, але кожны год нейкая частка прыбытку павінна ісці на выкуп прадпрыемства. Гэта ж датычыцца і рэформы ў сельскай гаспадарцы. Праўда, пакуль не трэба мяняць уласніка самой зямлі. Гэта можа пакачаць. А вось што датычыцца асноўных фондаў і прадукцыі, якая выпускаецца на вёсцы, то тут трэба, каб вёскаўцы самі маглі вызначыць, што вырабляць, колькі і па якіх цэнах прадаваць. Таму Вярхоўны Савет і будзе імкнуцца знайсці падыходы да вырашэння гэтай праблемы.

— Як вядома, пасля выбарнага Сямёна Шароцкага Старшынёй Вярхоўнага Савета ён пакінуў фракцыю, але ўсё ж застаўся кіраўніком Аграрнай партыі. Значыць, нейкія пазарпарламенцкія адносіны паміж фракцыяй і спікерам захаваліся?

— Зараз для Сямёна Георгіевіча ўсе фракцыі павінны быць роўнымі. Гэта і стала асноўнай прычынай, па якой ён пакінуў нашы рады. Але, вядома, што, застаючыся кіраўніком Аграрнай партыі, ён павінен будзе прытрымлівацца палітыкі і праграмы, якую будзе праводзіць партыя.

— Кідаецца ў вочы, што, нават займаючы пасаду кіраўніка фракцыі аграрнікаў, вы рэдка выступаеце на пасяджэннях парламента. Чаму?

— Калі прааналізаваць выступленні дэпутатаў, то можна сказаць, што пераважна большасць — гэта размовы аб тым, што даўно абмеркавана на фракцыях. Таму я лічу нецэлым згодным выказвацца адносна таго, што і так зразумела. Я не імкнуся да таго, каб «васцяціцца», паказаць сябе. Калі ж узнікне сітуацыя, дзе мае выступленне як лідэра фракцыі будзе неабходным, то саромецца не буду.

— Дарчы, даўно хацелі спытаць, чаму вы ігнаруеце сучасны дэпутатскі значок, а носіце значок народнага дэпутата БССР. Гэта жыццёвая пазіцыя, палітычныя сімвалы ці нешта іншае?

— І ні тое, і ні другое. Проста мне не падабаецца той «шыропалыўны» значок, які нам выдалі зараз. Ён выраблены няўдала з пункту гледжання эстэтыкі. Калісьці значкі з алюмінію штампаваліся для піянераў і камсамольцаў, і то з большым густам. Таму калі з'явіцца сімвал дэпутатства новага ўзору, то я буду насіць яго.

Гутарыў Юрась ЛЯШКЕВІЧ.

КІРАЎНІК ДЗЯРЖАВЫ ВЫКЛАЎ СВАЕ ПОГЛЯДЫ НА СУПРАЦОЎНІЦТВА З ФРГ

(Заканчэнне)

Пачатак на 1-й стар.)

З выбраннем Вярхоўнага Савета з'явіліся добрыя магчымасці для ўдасканалення нарматывна-прававой базы, накіраванай, у тым ліку, і на стварэнне заканадаўчых актаў, якія б спрыялі палітычнаму інвестыцыйнаму клімату ў Беларусі.

Аляксандр Лукашэнка назваў пяць прычын, якія, на яго думку, могуць і павінны зрабіць эфектыўным супрацоўніцтва дзвюх краін.

Першая — выгаднае геаграфічнае становішча краіны на кантыненте. Беларусь — сваясаблівае скрыжаванне традыцыйных шляхоў з Захаду на Усход і наадварот. Ужо па прычыне гэтага наша краіна можа стаць стартовай пляцоўкай для нямецкіх і іншых заходніх фірмаў для асваення надзвычай перспектываў ўсходняга рынку.

Другая — на Беларусі самая развітая сярод іншых былых савецкіх рэспублік інфраструктура.

Трэцяя — у Беларусі кваліфікаваная і адносна танная працоўная сіла, якую адрознівае дысцыплінаванасць і арганізаванасць. Сюды трэба аднесці такія становішчыны рысы беларускага народа, як працавітасць, талентаўнасць, міралюбнасць, успрымальнасць да прыватнай ініцыятывы.

Чацвёртая — у Беларусі стабільная палітычная і сацыяльная сітуацыя, дзе няма нацыянальных канфліктаў, вострых узрушэнняў.

Пятая — гарантыі вышэйшага кіраўніцтва накіраваны, што правы і інтарэсы замежных інвестараў будуць няўхільна захоўвацца. Максімальную падтрымку ўладаў атрымаюць усе прадпрыемствы і наладжванні ўзаемавыгаднага бізнесу ў Беларусі.

Але Прэзідэнт усё ж зыходзіць з таго, што найлепшая гарантыя беспякоі замежных інвестыцый — гэта незваротнасць эканамічных пераўтварэнняў, рыначных рэформаў у Беларусі.

Наконт крытыкі і абвінавачванняў у марудных тэмпах іх правядзення Аляксандр Лукашэнка заявіў, што рэформы будуць праводзіцца разумна і паслядоўна, а не ў выглядзе стыхійных кампаній. І вельмі важна не дапусціць таго, каб яны не пацягнулі за сабой недадушчальна высокую іх сацыяльную цану.

Беларусь таксама часта абвінавачваюць у штучным тармажэнні працэсаў прыватызацыі. З гэтай нагоды Прэзідэнт заявіў, што мы ўлічваем канкрэтную сітуацыю ў рэспубліцы і не дапусцім абвальнай прыватызацыі. Ён праінфармаваў прысутных аб тым, што ў канцы мінулага года прынята праграма рэарганізацыі і прыватызацыі дзяржаўных аб'ектаў на гэты год. Яе мэта — павысіць эфектыўнасць вытворчасці за кошт выкарыстання сучасных метадаў кіравання прадпрыемствамі. Намечана буйныя і сярэднія прадпрыемствы рэарганізаваць у адкрытыя акцыянерныя таварыствы.

Зямельная рэформа. Яе сутнасць у пашырэнні права прыватнай уласнасці на зямлю і распрацоўцы эфектыўнага механізму рэалізацыі гэтага права.

Падатковая сістэма. Яна ў Беларусі пастаянна ўдасканальваецца, прыстасоўваецца да рыначнай эканомікі з мэтай стварэння добрых умоў для прыцягнення замежных капіталаў. Ёсць ільготы для СП і прадпрыемстваў са стопрацэнтным замежным капіталам, якія не заўсёды маюць беларускіх вытворцаў. Напрыклад, калі ўклад замежнага інвестара ў статутны фонд СП складае больш за 30 працэнтаў, то ён вызваляецца ад падатку на прыбытак на працягу трох гадоў з моманту абвешчання ім прыбытку.

Са стварэннем у Беларусі свабодных эканамічных зон (ужо падрыхтаваны адпаведны праект указу Прэзідэнта, які цяпер разглядаецца ў Кабінёце Міністраў і ў бліжэйшы час будзе падпісаны Аляксандрам Лукашэнкам) замежныя прадпрыемствы атрымаюць магчымасць укладваць туды свой капітал з выгадай для сябе.

Аднак Прэзідэнт адзначыў, што не трэба яго запрашэнне нямецкім бізнесменам прыехаць сюды ўспрымаць як нейкую слабасць, як просьбу выратаваць беларускую эканоміку. Такой праблемы ў Беларусі няма.

Разам з тым ён не ўтойваў і таго, што нам ёсць чаму павучыцца ў немцаў, іх метадам і спосабам гаспадарання, уменню весці справы, наладжваць дысцыпліну і парадок.

Выказваючыся наконт палітычных працэсаў у Еўропе, Прэзідэнт заявіў, што мы катэгарычна праціўнікі пашырэння блока НАТО на Усход. Гэтая цвёрдая пазіцыя, па яго словах, далёка не ўсім успрымаецца з апладысмантамі як за акіянам, так і ў Еўропе. Адсюль спроба незадаволеных націснуць на Прэзідэнта Беларусі, у тым ліку і эканамічнымі метадамі.

Леанід ЛАХМАНЕНКА.

АЛЯКСАНДР ЛУКАШЭНКА:

«БЕЛОРУССКАЯ НИВА» — ГЭТА НЯЗМЕННО АЎТАРЫТЭТ І ДАВЕР ЧЫТАЧОЎ»

«Прапаганда ўсяго перадавага, прагрэсунага, дакладна акрэслена лінія на сацыяльную абарону і падтрымку чалавека працы — вось асноўныя традыцыі нашай вядучай сялянскай газеты, што здабылі ёй заслужаную павару і ўдзячнасць народа». Аб гэтым заявіў, выступаючы 26 студзеня на святкаванні 75-годдзя «Белорусской нивы» Прэзідэнт краіны Аляксандр Лукашэнка. Прасочваючы шлях газеты, якая пачала сваё жыццё ў студзені 1921 года пад назвай «Белорусская деревня», кіраўнік дзяржавы падкрэсліў: мяняліся часы, а з імі і назва газеты, мяняліся пакаленні рэдакцыйных журналістаў, жанры і стыль публікацый, але нязменным заставаўся жаданне калектыву дайсці да самай глыбіні, данесці сваё страснае, праўдзівае слова да кожнага сельскага двара, да кожнага чалавека. «Нягледзячы на зменлівасць палітычнай кан'юнктуры апошніх «перабудовачных» гадоў, — адзначыў Прэзідэнт, — сумленная лінія паводзінаў газеты забяспечвае ёй нязменны аўтарытэт і давер чытачоў».

Гаворачы аб цяжкасцях і праблемах беларускай вёскі, Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што яна, як і ўся наша краіна, перажывае цяпер нялёгкае час. «Белорусская нива» пастаянна і з болей піша пра гэта. «Вядома, што крытыка — не салодкая цукерка, у свой адрас яе ніхто не любіць, іншы раз даходзіць і да судовых іскаў журналістаў, — сказаў Прэзідэнт. — Але тое, чым абурэацца на сваіх старонках «Белорусская нива», і нам, у кіраўніцтве рэспублікі, прыходзіцца прымаць. Таму што гэта не крытыка дэзінформіцы. Наша «Белорусская нива» калі

кагосьці або штосьці крытыкуе, то прадметна, даказна, імкнучыся адначасова падказаць выхад і выправіць становішча. Такая канструктыўная пазіцыя газеты знаходзіць падтрымку ў Прэзідэнта і ўрада».

Павіншаваўшы аўтараў, усіх чытачоў «Белорусской нивы» з юбілеем, Аляксандр Лукашэнка ўручыў калектыву рэдакцыі камп'ютар.

Сардэчным віншаванні ў адрас газеты выказаў Старшыня Вярхоўнага Савета Сямён Шаўчэцкі. Ён падкрэсліў, што ва ўсе часы, у нялёгкіх умовах становлення новых формаў працы і жыцця журналісты рэдакцыі імкнуліся адстаяць і ўсталяваць лепшыя чалавечыя каштоўнасці, абараніць інтарэсы высокаўважанага адраснага чытацтва, у якіх прыходзіла рабіць спецыялізаваную газету аб аграпрамысловым комплексе, кіраўнік вышэйшай заканадаўчай улады выказаў упэўненасць, што праўдзівае і патрэбнае газетнае слова журналістаў здольна абудзіць у чытачоў надзею і упэўненасць у заўтрашнім дні.

А адкрыў афіцыйную частку ўрачыстасцей, праведзеных у Доме дружы, галоўны рэдактар «Белорусской нивы» Міхаіл Шыманскі. Гаворачы аб шляху, пройдзеным газетай, ён падкрэсліў, што яна ўсяляк падтрымлівала і падтрымлівае ў сялянства дух стварэння, настрой на аднаўленне, настрой на стабілізацыю эканомікі і сацыяльнага жыцця. Павіншаваў юбіляраў у гэты ўрачысты дзень прыйшлі прадстаўнікі ўрада, кіраўнікі міністэрстваў і ведамстваў, іншыя афіцыйныя асобы, прадстаўнікі грамадскіх арганізацый, а таксама калегі-журналісты.

Ларыса ЛАЗАР, БЕЛТА.

ТЭНДЭНЦЫІ

РАСІЯ: ЗНОЎ НАПЯРЭДАДНІ...

Менш як пяць месяцаў засталася да таго дня, калі расіянэ ў чарговы раз будуць вырашаць лёс сваёй краіны. Ад іх выбару па зразумелых прычынах у многім залежыць і будучыня Беларусі як незалежнай дзяржавы.

90-я гады для Расіі сталі эпохай перманентных узрушэнняў, ломак і процістаянняў. Стабільная і прадказальная Расія сёння патрэбна, здаецца, усім. Самім расіянам — бо яны сталіся чакальнікам чужых чарговых выбараў ад надыходу рэвалюцыі з усімі яе атрыбутамі — танкамі на вуліцах і пустымі крамамі; Еўропе і Злучаным Штатам — бо там ішчы памятаюць нацэленыя на іх савецкія ракеты і ўзведзеныя ў Берліне бетонныя мury, што паўстагоддзя раздзялялі свет; суседзям Расіі, і не ў апошнюю чаргу Беларусі — бо гравітацыйнае поле вялікай дзяржавы немінуча ўздзейнічае і на палітыку, і на эканоміку, і на духоўную сферу малых краін, якія яе акружаюць. Тым больш, што агульнае савецкае мінулае яшчэ доўга будзе заставацца істотным фактарам у знешняй палітыцы нашай дзяржавы.

Спадзяванні на стабільнасць і прадказальнасць Расіі звязваюцца ў асноўным з тым, што на крамлёўскім пасадзе пасля 16 чэрвеня застанецца цяперашні яго гаспадар — Барыс Ельцын. Сам Барыс Мікалаевіч кахотліва адкладае фармальнае аб'яўленне аб сваім рашэнні наконт удзелу ў прэзідэнцкіх выбарах. Аднак гэта імітацыя ваганняў і сумненняў — ілюзорная, — за чыстую манету яе прымаюць іба што самыя найбуйныя расійскія выбаршчыкі.

Перадвыбарная кампанія Ельцына ў поўным разгары. Кампанія прадуманая, мэтазонакіраваная, узгодненая з сацыёлагамі і палітолагамі.

Барыс Ельцын у апошнія месяцы не пазнаецца. Дзе колішня аднадушны і саратнікі з «Дэмакратычнага выбару», які паднімаў яго на браню танка ў жніўні 1991-га? Дзе антыкамуністычная непрымірымасць і пафасныя праявы прамовы?

Расійскі прэзідэнт, адчуваючы «паляе» электарату і масавую настальгію па сацыяльных звабках і цвёрдаму парадку, у спешцы імкнецца патрафіць гэтым густам. Усе апошнія падзеі ў Расіі пацвярджаюць гэты тэзіс. І «мясарубка» ў Першамайскім, якую спаткаў чыніна называлі вызваленнем заложнікаў і якая на самай справе задумвалася як дэманстрацыя сілы, магутнасці і жорсткасці. І зыход з урада Андрэя Козырава і Анатоля Чубайса — «апошніх магікан» былой каманды рыначнікаў. І прынароднае адмежаванне ад былых саюзнікаў і аднадушцаў.

Зразумела, ніякіх новых рэцэптаў у імкненні заваяваць галасы выбаршчыкаў Барыс Ельцын вынайсці не ў стане, паслугамі якой бы тэлевізійнай каманды іміджмейкераў пры гэтым ён ні карыстаўся. А таму ў бліжэйшыя месяцы за найбольш абяздоленых расіянаў можна парадавацца: пенсіі і стывендыі будуць расці (пра іх павышэнне Барыс Ельцын ужо аб'явіў). Цэны на самае неабходнае, верагодна, прыпыняць свой рост. Не выключана таксама масавая раздача льгот некаторым катэгорыям насельніцтва.

Як усё гэта нагадвае сітуацыю ў Беларусі ў першай палове 1994 года!.. Значных зрухаў у грамадскіх настроях за мінулыя два гады не адбылося. А законы сацыяльнай псіхалогіі што для нас, што для расіянаў — аднолькавыя.

Барыс Ельцын сёння прыкладна ў той жа сітуацыі, у якой быў два гады таму Вячаслаў Кебіч. І дзейнічаць яму накіравана ў тым жа вузкім калідоры, абмежаваным матэрыяльнымі

магчымасцямі, з аднаго боку, і гурзам мінулага кіраўніцтвага вопыту — з другога. Кебіч не дараваў таго, што ён быў пры ўладзе ў тыя пераломныя гады, калі пераважная большасць людзей бяднела. Гэтае непрыманне немагчыма было кампенсавана ніякімі льготамі і «замарожанымі» цэнамі.

У Ельцына ў гэтым сэнсе сітуацыя яшчэ больш крытычная. Адны яму ўспомнілі Бела-вешскую пушчу, другія — расстрэл Белага дома ў кастрычніку 1993 года, трэція — адрады дэмакратычным ідэалам і ліберальным рэформам... Ды і сапернікі ў Ельцына па частцы сацыяльнага папулізму — фігуры буйнога маштабу: прафесіяналы, фанатыкі, краснабаі, якія каго хочаш пераканаюць ва ўласнай выратавальнай місіі. Куды там да іх наменна дарослым правінцыяльным папулістам.

Кола найбольш відэаочных канкурэнтаў Барыса Ельцына даўно вядомае. Расійскі фонд «Грамадская думка», які некалькі тыдні таму паспрабаваў высветліць, за каго з вядомых палітыкаў прагаласавалі б расіяне, калі б выбары адбыліся ў бліжэйшую нядзелю, атрымаў наступныя вынікі:

Аляксандр Лебедзь — 14,9 працэнта выбаршчыкаў, якія маюць намер удзельнічаць у галасаванні;

Генадзь Зюганав — 14,2 працэнта;

Рыгор Яўлінскі — 13,6 працэнта;

Віктар Чарнамырдзін — 12,5 працэнта.

Сацыялагі паспрабавалі таксама высветліць, якім будзе зыход другога тура выбараў у залежнасці ад магчымых кандыдатаў, якія туды выйдуча. У пары Генадзь Зюганав — Аляксандр Лебедзь апытаныя аддалі перавагу Лебедзю; у пары Аляксандр Лебедзь — Рыгор Яўлінскі — Яўлінскаму; у пары Аляксандр Лебедзь — Віктар Чарнамырдзін — Лебедзю; у пары Генадзь Зюганав — Рыгор Яўлінскі — Яўлінскаму; у пары Віктар Чарнамырдзін — Рыгор Яўлінскі — Яўлінскаму.

Зразумела, што ў рэальнасці месца Віктара Чарнамырдзіна можа заняць (і хутчэй за ўсё зойме) Барыс Ельцын. Такім чынам, найбольш небяспечнымі сапернікамі для яго з'яўляюцца Аляксандр Лебедзь і Рыгор Яўлінскі. А найбольш пажаданым, як ні дзіўна, Генадзь Зюганав (некаторыя сацыялагі таксама лічаць, што акрамя Зюганова і Жырыноўскага). Відэаочна, у гэтых выпадках на карысць Ельцыну пайшоў бы кантраст — ён мігнові зноў стаў бы цэнтрам прыцягнення ўсіх ліберальных арыентаваных выбаршчыкаў.

Зрэшты, шанцы Ельцына пацяраць паражэнне выглядаюць пакуль што куды больш верагоднымі, чым перспектыва яго чарговай перамогі. І не дзіўна, што апошнім часам у Расіі як пра зусім магчымы варыянт развіцця падзеяў загаварылі пра адмену прэзідэнцкіх выбараў. Зразумела, апазіцыя пра гэта гаворыць з апазіцыяй і абурэннем, а некаторыя чалкам дэмакратычна настроеныя прыхільнікі Барыса Ельцына — як пра адзіны рэальны спосаб не сапсаванага Расію з выбранага шляху і не павярнуць яе назад, у паласу хаосу і нестабільнасці.

Для Беларусі, вядома, зусім не абякава, хто ўрэшце стане гаспадаром Крамля. Аднак магчымасцей паўплываць на выбар расіянаў у нас няма ніякіх. І адзіным аддавоным і лагічным стылем паводзінаў у цяперашняй сітуацыі выглядае ўмацаванне, будучыцтва ўласнай дзяржавы, якая павінна быць максімальна застрахована ад таго, што любы пагар у суседнім доме можа перакінуцца на яе.

Валянцін ЖДАНКО.

СИТУАЦЫЯ

ЯК РАЗМАРОЗІЛАСЯ СІСТЭМА,

або Ці ёсць у кола пачатак?

Гэта было падобна на стыхійнае бедства. Жыхары шасці шматпавярховак пакідалі сваё жытло і ішлі з клункамі шукаць прытулку ў родных і знаёмых. Аднак стыхія тут ні пры чым, хоць і паказваў слупок тэрмометра ніжэй 20-ці, а ноччу і ўсе 30...

У ноч з 1 на 2 студзеня выйшлі са строю адначасова дзве помпы на кацельні, якая належыць Асвейскаму торфабрыкетнаму заводу. Запасных, на выпадак аварыі, не аказалася, меўся толькі рухавік, ды каму яго было ставіць у 1 гадзіну 30 хвілін ночы... Кацельня спынілася. Ваду зліць, каб выратаваць абсталяванне ад размарозкі, ніхто не памкнуўся. І ў 8 раніцы, калі пачаўся рабочы дзень, высветлілася, што трубы і радыятары скавала лёдам, яны пачалі трэскацца.

У 1971 годзе ўзведзена кацельня. Капітальны рамонт яе, які патрабаваўся, не рабіўся, больш таго, не выконваўся нават той, што называецца бягучым. Аб стане кацельні ведалі ў дзяржаўным канцэрне «Беліпаліўгаз», маёмасцю якога з'яўляецца завод, і ў Верхнядзвінскім райвыканкоме. Але рэагавалі, на застарэлыя зубны боль, што лепш перацярпець. Толькі ў гэтым ацяпляльным сезоне тут двойчы адбыліся аварыі, нібыта папярэджаючы людзей. Трэцяя пакінула без цяпла 141 сям'ю.

Тры тыдні спатрэбілася канцэрну для выканання дэмантажу абсталявання. На гэтыя мэты, а таксама на аварыйны рамонт кацельні дазвадзіцца вылажыць каля паўтара мільярда рублёў.

І хоць, як сказана пры разглядзе пытання ў Віцебскім аблвыканкоме, акты аб здарэнні будуць перададзены ў праваахоўныя органы для прыцягнення внаважана да крымінальнай адказнасці, наўрад ці ўдасца спагнаць з іх прычыненыя страты. Хутчэй за ўсё, задаволіць усіх тое, што з займаемай пасады зняты дырэктар заводу «Асвейскі» Аляксандр Сергіянін, і запэўніванні віцэ-прэзідэнта канцэрна Часлава Круглінскага аб хуткім вяртанні сям'і ў пакінутыя ім кватэры. Словам, сістэма адрэагавала, як звычайна, і можна жыць далей, да наступнай аварыі...

А яе можна чакаць і на самым заводзе, які гэтак жа, як і кацельня, адпрацаваў без належнага рамонтна больш за 20 гадоў. Знасіўся прэс, пагражалі паслабіць перакрываўніцы, выйшлі са строю пад'ёмныя пуці. Рухаецца па іх вагон, перакуліцца, яго падымучы — і зноў ідзе «канвеер». Між тым, завод патрэбен. Ён забяспечвае брыкетам паўночны рэгіён, аб тым, што трэба яго закрыць, гаворка не вядзецца. Ізноў чакаць бяды?

Пэўна, так, тым больш, што заўсёды знойдзецца апраўданне, асабліва цяпер. Хто ж папракне: час такі... Быццам не дзеля таго і задумвалася тая перабудова, каб пазбегнуць безгаспадарчасці і адсутнасці адказнасці кожнага на сваім месцы. Уразіла такая дэталі пры разглядзе асвейскага бедства: шматлікія камісіі, што пабывалі тут, прыйшлі да высновы, што адна з прычын яго — адсутнасць сярэдняга персаналу ў штаце кацельні. А дастаткова было дзяжурным машыністам той ноччу адкрыць краны, каб спусціць ваду — і ніякай трагедыі не адбылося б.

Якія пераломы і пакуты трэба яшчэ перацярпець нашаму грамадству, каб дасягнуць безумоўнага выканання «стрэлачніка» сваіх абавязкаў?

І з каго пачынаць, з машыніста ці з міністра? Так і напрошваецца адказ: з першага. Але быў у гэтай гісторыі яшчэ адзін нюанс: кіраўнік тут, на агульную думку, не адпавядаў пасаде. Замяняў яго проста рукі не даходзілі, аварыя дапамагла. Вось і атрымліваецца: няма пачатку ў кола...

П. АЛЯКСАНДРАВА.

БМЗ — ЁН І Ў АФРЫЦЫ БМЗ...

Каля паловы ўсёй прадукцыі Беларускага металургічнага завода знаходзіць збыт на афрыканскім кантыненте. Адна егіпецкая фірма «Трайсэнд Тройдінг» ужо сёння спажывае больш беларускага пракату чорных металаў, чым усе краіны СНД разам узятая.

Асвойваць такіх далёкіх рынкі завод вымушаюць многія прычыны. Як растлумачылі каарэспандэнту БЕЛТА ў Мінпроме рэспублікі, гэта абумоўлена не ў апошнюю чаргу магутнай канкурэнцыяй з боку сталеліцейных гігантаў Расіі і Украіны, але галоўнай прычынай застаецца плацежны крызіс, што паразіў эканоміку былых савецкіх рэспублік. Унутрырасійскія цэны на металапракат у сярэднім на 10—20 працэнтаў вышэй за сусветныя, аднак аплаты па выкананых кантрактах прыходзіцца чакаць месяцамі. У той жа час егіпецкі партнёр забяспечвае 90-працэнтную перадаплату, што дазваляе заводу працаваць не зніжаючы аб'ёмаў вытворчасці.

Уладзіслаў ПЛАТУН, БЕЛТА.

ЯКІ Ж ТЭРМІН ВЫДАЧЫ «МАЁМАСЦІ»?

«Звязда», дапамажы разабрацца. Я яшчэ не падаваў заяву на лічэцнае чэкаў «Маёмасці». Наколькі я ведаю, па распарадженню Прэзідэнта тэрмін выдачы імянных прыватызацыйных чэкаў падоўжаны да ліпеня. Аднак цяпер з'яўляецца нейкае тлумачэнне Міндзяржмаёмасці, і тэрмін скарачаецца да канца красавіка. Які тэрмін атрымання чэкаў на самай справе дзейнічае?

Мікалай РЫЖОЎ, Мінская вобл.

Вы крыху забыліся. Справа ў тым, што згодна з распарадженнем Прэзідэнта «Аб падаўжэнні тэрміну выдачы чэкаў «Маёмасці» ад 29 снежня 1995 года працэс атрымання грамадзянамі Беларусі сваёй долі ад дзяржаўнай уласнасці падоўжаны да 1 ліпеня 1996 года. Што ж датычыцца Міндзяржмаёмасці, то яно накіравала ў аблвыканкомы, абласныя камітэты па кіраванню дзяржмаёмасцю і ААБ «Беларусбанк» тлумачэнні аб тэрмінах выдачы прыватызацыйных чэкаў у тры этапы ў астатнія тры месяцы. Так, 30 красавіка тэрытарыяльныя камісіі закончаць прыём заяў грамадзян аб налічэнні чэкаў (менавіта прыём заяў, а не выдачу чэкаў, як вы маглі падумаць). Да 1 чэрвеня выканкомы павінны зацвердзіць спісы грамадзян, якія маюць права на атрымання чэкаў, і перадаць гэтыя спісы ў аддзяленні «Беларусбанка». А выдача сертыфікатаў чэкаў «Маёмасці» якраз і будзе праводзіцца «Беларусбанкам» да 1 ліпеня.

НА КРЭДЫТЫ НЕ СПАДЗЯВАЙЦЕСЯ

Як і ў большасці маладых сем'яў, перад намі востра стаіць жыллёвае пытанне. Зразумела, што ад дзяржавы жылі нам не дакачацца, вырашылі будаваць самі. Але на зарплату настаўніка не тое што будавацца — пражыць цяжка. Зварнуліся па крэдыт у Ашчадны банк — нам адмовілі, зварнуліся ў адзін з камерцыйных — там працуюць толькі з юрыдычнымі асобамі. Ці ёсць у нас хоць якая надзея на атрымання крэдыту?

З павагай сям'я ЦЫРКУЛЕЎСКИХ, в. Куранец.

На крэдыты лепш не разлічваць. Нават калі камерцыйныя банкі і працавалі б з фізічнымі асобамі, зыходзячы з палажэння, па якому выдаецца крэдыт, атрымання апошняга не ўяўляецца магчымым. Мяркуючы самі. Вам патрэбна, напрыклад, двухкамерная кватэра. На сённяшні дзень вам неабходна мець дзесяць калі 200 млн. рублёў. Дарэчы, вам пашанцавала: вы атрымалі дазвол на крэдыт на 10 гадоў. Гэта значыць, што кожны год ваша сям'я павінна выплачваць 20 млн. рублёў плюс 66 працэнтаў гадавых. Прычым названая сума павінна складацца ўсяго 40 працэнтаў ад сукупнага даходу сям'і. Пытанне: якой павінна быць зарплата кожнага члена сям'і? Сума вагаецца калі лічы 300 «баксаў». Скажыце, калі б вы мелі штомесяц 600 долараў, ці зварталіся б па крэдыт?

ЯК ПРЫМУСІЦЬ ПРАЦАВАЦЬ ДОЛАРЫ?

Вядома, што на руках у насельніцтва рэспублікі знаходзіцца вялікая колькасць грошай. Чаму нельга прымусіць іх працаваць на нашу эканоміку?

Дзмітрый НЯФЁД, г. Мінск.

Як паказалі вынікі даследавання, праведзенага спецыялістамі акцыянернага ашчаднага банка «Беларусбанк», у насельніцтва Беларусі зараз знаходзіцца калі 2 мільярдаў долараў ЗША. Сума каласальная, яна не ідзе ні ў якое параўнанне ні з адной са шматлікіх крэдытных замежных праграм. Аднак існуючыя ў нашых банках нізкія стаўкі па ўкладках насельніцтва, якія не пакрываюць індекса інфляцыі, а, хутчэй за ўсё, звычайна не давер насельніцтва да беларускіх банкаў, не дазваляюць выкарыстоўваць гэтую вялікую грашовую масу ў эканоміцы дзяржавы.

Спецыялісты спадзяюцца, што выправіць становішча дапаможа праграма адкрыцця кампенсацийных укладаў. Па яе ўмовах укладчыкі атрымваюць сто працэнтаў даходу ад размяшчэння іх укладаў у камерцыйных праектах.

СЯРПАСТЫ, МАЛАТКАСТЫ, АЛЕ НЕ ЗАМЕЖНЫ

Яшчэ паўгода назад я выйшла замуж. Аднак мы з мужам прапісаны па розных адрасах, больш таго, у розных абласцях рэспублікі. Я спадзявалася, што пасля заключэння шлюбу атрымаю пашпарт новага ўзору. Але пашпарт мне вярнулі той жа, толькі з пятачкай аб сямейным стане.

Куды мне звяртацца, каб замяніць пашпарт: па месцы пражыцця ці па месцы рэгістрацыі шлюбу?

Ганна АНДРЭЕВА, г. Рэчыца.

Звартацца вам неабходна па месцы пражыцця. Там павінны ажыццявіць замену пашпарта. Аднак, як паведамілі ва ўпраўленні пашпартна-візавай службы МУС, пашпарт новага ўзору выдаюць не ўсюды, напрыклад, у раённых гарадах. Таму раім рабіць адначасова два пашпарты.

ПОШЛІНЫ НА АЎТАМАБІЛІ

Кабінет Міністраў выдаў пастанову аб змяненні парадку збірання пошліны на аўтамабілі замежнай вытворчасці, якія ўвоззяцца ў Беларусь яе грамадзянамі. На жаль, я гэту інфармацыю прапусціў. Калі ласка, удакладніце для мяне і іншых аўтаамабятараў, чытачоў вашай газеты, новыя лічбы.

Констанцін ЗАПЕКА, Гродна.

Як памятаюць чытачы, з часу ўводу пошліны 5 ЭКЮ за адзін куб. см аб'ёму рухавіка прайшло калі паўгода. Нарэшце, пасля таго, як фактычна спыніўся імпорт замежных легкавых аўтамабіляў і калі таксама панесла страты, сапраўды, Кабінет Міністраў унёс карэктывы ў збор пошлін. Кожны грамадзянін цяпер атрымлівае права адзін раз у год увозіць аўтамабіль замежнай вытворчасці для асабістага карыстання. Пры гэтым аплата мытнай пошліны будзе рабіцца з разліку 0,3 ЭКЮ за адзін куб. см аб'ёму рухавіка. Уладальнік замежнай машыны на працягу двух гадоў не будзе мець права адчукаць овай аўтамабіль або перадаваць яго ў карыстанне іншым асобам, за выключэннем членаў сваёй сям'і. У адваротным жа выпадку прыйдзецца заплаціць пошліну парнайшае стаўцы ў 5 ЭКЮ.

«КАСМЕТЫКА» ДЛЯ МАШЫНЫ

Я жыву ў раёне і не маю магчымасці пад'ехаць у Мінск на аўтарынак, каб купіць для сваёй сціплай машыны сродкі па яе догляду. Не маглі б вы ў «Пытальніку» прывесці цэны на некаторыя з іх? Быў бы вельмі вам удзячны.

Ігар АЛЬШЭЎСКИ, Лагойскі раён.

Калі давяраць сваім вачам, то аўтарынак дасць аўтаамабятарам магчымасць набыць мноства патрэбных сродкаў для догляду машыны. Цэны ж, вядома, могуць задаволіць далёка не ўсіх. Аднак сёння аб гэтым і не варта казаць. Што датычыцца цэн на некаторыя сродкі, то яны вагаюцца прыкладна ў наступных межах: напрыклад, шпаклёўка вам абыдзецца (250 г) у 3-4 долары, а сродак для чысткі панэляў — долараў у 5. «Антыпракол» для шыны, які ў апошні час часта рэкламуецца, пацягне на 6 долараў. Фарба для вашага «аўта» пацягне 165 тысяч рублёў, зразумела, за спойк (напрыклад, 0,4 літра). Паліроль у залежнасці ад ёмістасці будзе каштаваць ад 3 да 7 долараў. Герметык і клей для шкла, пракладак, бензабака выцягне з вашай кішэні ад 4 да 5 долараў, а герметык для сістэмы ахалоджэння — ад 4 да 7 долараў.

Масла каштуе 6-8 долараў, сродак для чысткі салона — 7 долараў. Арыентуйцеся прыкладна на такія цэны.

З ЗАПЧАСТКАМІ ДАПАМОЖА «ЛЯЎША»

У мяне і ў многіх маіх знаёмых ёсць мотаблокі Беларускага трактарнага завода МТЗ-5. Часам яны выходзяць са строю. Адажыце, калі ласка, дзе сёння можна набыць запчасткі да гэтага мотаблока?

Мікалай ШМАРЛОЎСКИ, Бярозінскі раён.

Як паведамілі карэспандэнту «Звязды» ў аддзеле абслугоўвання Мінскага трактарнага завода, запчасткі для гэтай і іншых машын вытворчасці МТЗ можна набыць у фірменным магазіне завода «Ляўша». Магазін знаходзіцца па адрасу: г. Мінск, вул. Будзінскага, 26. Тэлефон: 30-19-96.

КОЛЬКІ ЯШЧЭ ЛЯТАЦЬ САМАЛЁТАМ НАД ЦЭНТРАМ МІНСКА?

Паважаная рэдакцыя. Я жыву ў Мінску, на вуліцы Чкалава. Зусім побач размяшчаны аэрапорт «Мінск-1». Колькі разоў ялося аб неабходнасці яго закрыцця: пастаянны шум, забруджанасць паветра — усё ў цэнтры горада. Колькі ж нам яшчэ цягнецца?

Марыя АБРАМОВІЧ, г. Мінск.

Вымушаны вас засмучаць: яшчэ даволі доўга. Кабінет Міністраў Беларусі нядаўна прыняў пастанову аб прадаўжэнні тэрміну палётаў з аэрапорта «Мінск-1» да 2005 года. У сувязі з гэтым Мінскаму гарвыканкому пры рэалізацыі генеральнага плана развіцця сталіцы ў зоне ўплыву аэрапорта неабходна ўлічваць указанне прадаўжэнне палётаў.

ДЗІЦЯЧЫ ПСАРЫЯЗ ЛЕЧАЦЬ У СКУРВЕНДЫСПАНСЕРЫ

Паважаная рэдакцыя! Звартаюся да вас з просьбай. Справа ў тым, што мой сын хварэе на псарыяз, а яму ўсяго два з паловай гады. Мы лячылі яго і ў бальніцы, і дома, аднак усё безвынікова. Чула, што ў Мінску ёсць цэнтр, дзе лечаць гэтую хваробу. Як там выдзецца прыём і ці магчыма лячэнне ў цэнтры?

Наташа Ж., Брэсцкая вобласць.

Такую хваробу лечаць у Рэспубліканскім скурвенералагічным дыспансэры, які знаходзіцца ў Мінску па вуліцы Прылуцкай, 46-а. Тэлефоны рэгістратуры: 70-91-14, 70-91-01.

«СЕМ МЕТАЛАЎ» СТВАРЫЎ СВЕТА ПА КОЛЬКАСЦІ ПЛАНЕТ

«Не раз, не два чуў я гэткае выслоўе. А чаму «сем металаў» і чаму «сем планет» згадваюцца ў ім?»

Гэта пытанне мінчаніна В. ПАПЯРЭЦКАГА.

Цяпер мы ведаем, што колькасць хімічных элементаў у Пэрыядычнай сістэме, распрацаванай Д. І. Мендзялеевым на аснове адкрыцця ім у 1869 годзе пэрыядычнага закона, даўно перавысіла сотню.

А колькі ж хімічных элементаў было вядома чалавецтву сто, дзвесце, тысяч гадоў назад? У старажытныя часы сярод навукоўцаў было шырока распаўсюджана меркаванне, нібыта «сем металаў стварыў свет па колькасці планет...». Лічылася, што планет было сем. Ім адпавядалі золата, серабро, медзь, жалеза, волава, свінец і... сера, якую таксама калісьці прылічвалі да металаў.

Астатнія хімічныя элементы ў той час ужываліся толькі ў злучэннях, і, натуральна, дакладных звестак пра іх проста не было.

Толькі прыкладна ў XII-XIII стагоддзях да «сямі металаў» далучыліся яшчэ шэсць, і колькасць адкрытых вучоным элементаў расла вельмі марудна.

Нават у пачатку XIX стагоддзя хімікі ведалі аб існаванні толькі 31 элемента. Але ж неадарма XIX стагоддзе лічыцца часам вялікіх адкрыццяў: за нейкіх паўстагоддзя колькасць вядомых хімічных элементаў амаль падвоілася і дасягнула шасцідзiesiąці.

Ну а цяпер у Пэрыядычнай сістэме элементаў Д. І. Мендзялеева налічваецца калі 110 назваў.

ЗАПАРОЖСКИЕ КАЗАКІ-«ПАДВОДНІКІ»

Час ад часу ў публікацыях пра Запарожскую Сеч сустракаю ўпамінанне пра т. зв. «падводныя чайны». Што гэта: выдумка ці нейкія хітрасці?

Е. КУЛАГІН, г. Мінск.

Запарожскія казакі, якія востраў Хорціцу на Дняпры зрабілі сваёй непрыступнай «крапасцю», заўсёды славіліся рознымі ваеннымі хітрасцямі.

Вось адна з іх. Славуці французскі пісьменнік Жуль Верн, працуючы над сваім раманам «Дваццаць тысяч лье пад вадой», адшукаў у нейкай бібліятэцы марскі часопіс за 1820 год. У ім былі змешчаны нататкі французскага місіянера Фурнэ, які калісьці павываў у запарожцаў. Ён расказаў аб нейкіх «падводных чайнах», якія запарожцы нярэдка выкарыстоўвалі ў час сваіх ваенных «мерарпрыемстваў».

Прасмолены човен перакульваўся. Да яго бартоў для пагрузкі ў ваду чапляліся мякі з пяском або каменнем. Паветра, што заставалася пад дном чоўна, было дастаткова, каб некалькі чалавек пад яго прыкрыццём мелі магчымасць незаўважна падабрацца да патрэбнага месца.

Потым мякі адчаліліся, човен усплываў, яго перакульвалі... І эфект нечаканага з'яўлення «падводнага чоўна» над вадай спрацоўваў надзейна.

КАШУЛЯ З КРАПІВЫ

У розных народаў свету ёсць казкі пра тое, як сястрычка, ратуючы сваіх братоў ад злых чараў, рабіла, алякаючы рукі, з крапівы ніткі, а з нітак ткала палатно, а з таго палатна шыла кашулі. Яскрава ўсведамляючы сабе, што такое крапіва з яе пярэчымі «ўкусамі», казка ўспрымаецца як нешта недарэчнае, нават надзвычайнае.

Але ж неадарма кажуча, што ў кожнай казцы ёсць доля праўды, прычым вялікая доля праўды. І кашуля з крапівы — зусім не надарэчнасць. З часоў старажытнага Рыма добра вядома, што крапіва ўтрымлівае луб, які можна выкарыстоўваць для вырабы тканін. Старажытныя грэкі і рымляне з крапіўнага валакна выраблялі ветразы, палатно, мякі.

У сярэднявекавай Германіі (дзе, дарэчы, і казкі, як лічаць, нарадзіліся) нярэдка былі і крапіўнае палатно, і нават крапіўны... батыст. У многіх краінах Еўропы нават у сярэдзіне XIX стагоддзя з крапіўнага валакна ткалі тканіны, плялі рэзарты і сіты для працаджання мёду або прасейвання мукі.

Нават у нашым, XX стагоддзі, у часы першай сусветнай вайны ў краінах Еўропы з-за няхваткі лёну і бавоўны нярэдка выкарыстоўвалі крапіву.

У некаторых раёнах Расіі крапіва — таксама даволі прывычная сыравіна. Айны — малалікая народнасць, якая жыве на Сахаліне, — яшчэ ў часы мінулай вайны выкарыстоўвала крапіву для вырабы адзення і нават абутку. Камчадалы і рускія людзі, што жылі потым з імі, у XIX стагоддзі з крапівы ткалі трылавае і вельмі практычнае валакно. А рыбакі на Камчатцы з крапіўнага валакна плялі лёгкае, трывалае сеткі, якія доўга не намакалі ў вадзе і не пакрываліся цвілём.

Такі адказ, сабраны з розных крыніц, на пытанне, якое задаў «Пытальніку» наш чытацкі Л. ЯФСТАФ'ЕЎ з Маладзечна.

ЦІ ТРЭБА БАЯЦА ФАРБАВАЛЬНІКАЎ?

Падкажыце, якія крытэрыі бяспекі існуюць для гарэлкі? Вельмі ж ужо часта прыходзіцца купляць моцныя напой, які пры дэгустацыі аказваюцца дрэннымі. І яшчэ. У імпортных лікёрах, як кажуча, пры іх вытворчасці выкарыстоўваюць розныя штучныя фарбавальнікі і араматызатары. У гэтым выпадку хацелася б ведаць, ці дабраякасныя яны?

Зміцер ЛУКАШЫК, г. Мгарілёў.

Пачнём адразу з другога пытання. Сапраўды, смак імпортных лікёраў для многіх спажываўцаў нязвычны. Справа ў тым, што айчыныя лікёры вырабляюцца на натуральнай сыравіне, у той час як імпортныя маюць сінтэтычную аснову, вырабляюцца з прымяненнем цукру, лімоннай кіслаты, араматызатараў, фарбавальнікаў і агушчальнікаў. Але пужацца гэтага не трэба. Праверкі якасці імпортных лікёраў паказваюць, што заводзіма да нас прадукцыя цалкам дабраякасная. Пры яе вырабе выкарыстоўваюць толькі дазволеныя харчовыя дабаўкі (араматызатары і фарбавальнікі), утрыманыя таксічных металаў у якіх у межах нормы. Што датычыцца канчатковай ацэнкі спітнага, то яна, зразумела, застаецца за спажываўцам.

А цяпер пра гарэлку. Крытэрыем бяспекі для гарэлкі служаць паказчыкі ўтрымання метылавага спірту і таксічных металаў. Па ДАСТу нормы наступныя: метылавы спірт — менш як 0,05 працэнта, свінец — 0,3 мг/куб. дм, кадмій — 0,3 мг/куб. дм, медзь — 5,00 мг/куб. дм.

МАРАЗМ ПАКУЛЬ НЕВЫЛЕЧНЫ

Паважаныя вядучыя рубрыкі «Пытальнік», адажыце, калі ласка, ці можна вылечыць старэчы маразм? Даведалася са сродкаў масавай інфармацыі, што быццам бы экс-прэзідэнт ЗША Рональд Рэйган хворы на яго.

А. ВАСІЛЕЎСКАЯ, Віцебская вобласць.

Як паведамілі нашаму карэспандэнту спецыялісты-медыкі, старэчы маразм з'яўляецца заключнай стадыяй старэчай прадуркаватасці (слабоумія) і лячэнню не паддаецца. Гэты працэс звязаны з распадам нервовых клетак галаўнога мозгу, а яны, як вядома, амаль не аднаўляюцца. Аднак у свеце існуюць і іншыя думкі. Група французскіх і аўстралійскіх урачоў прыйшла да высновы, што старэчая прадуркаватасць вылечваецца сама па сабе. Амерыканскія даследчыкі гэтай хваробы ў сваю чаргу абяцваюць стварыць метады лячэння гэтай хваробы да 2000 года. Што датычыцца былога прэзідэнта ЗША, то, сапраўды, у мінулым годзе ў яго былі выяўлены прыметы хваробы Альцгеймера — адной з самых небяспечных формаў старэчай прадуркаватасці.

Выпуск пытальніка падрыхтавалі: Жанна КАТЛЯРОВА, Сяргей ПРОТАС, Анатоль СЛАВЕЎСКИ, Ігар ШЧУЧЭНКА.

У ЧАСЫ, калі насілі блішчатыя боты-панчохи і слухалі раннюю Пугачову, бабуліны расказы пра партызан і незразумелае слова «В'етнам», калі камяне і тварамі ад слоў: «Сталін — той хоць вайну выйграў» і магі выгнаць з класа за пытанне наконт гіпатэтычнага «разводу» рэспублікі Саюза, бабуля адной маленькай дзяўчынкі ўсклікнула:

— А Божухна! І гэтая лётае з нейкім карчом! Нашто табе гуляць у вайну, га?

— Што ты, гэта ж не па-сапраўдному! — закрычала маяя. — Затое, бабуля, я сёння таксама была ў разведцы!

«Па-сапраўдному» гэта, вядома, не было — і ніколі не магло быць!

Усе заўсміхаліся. Акрамя таты. Ён кінуў позірк на разгорнуты ліст паперы з каларовымі плямкамі краін. І сам сабе: «Тут вайна. І тут...» Спахаліўся раптам:

— А ты што стаіш? Бяжы, гуляй!

Каларовы свет нават на карце няк не мог тады пахвіснуць?

Сёння колішнія «немцы» (на ролю якіх заўсёды кідалі жэрабя, бо ніхто імі быць не хацеў) і «рускія» (якія, па правілах гульні, назавуць былі ў пераможах) маюць сваіх дзяцей. Яны — іншае пакаленне, гуляючы ў Барбі, Чыла і Дэйла і... Не ведаю ў што. Як не ведаю, чаму сёння малое дзіця можа са святлом у вочках распаўсюдзіць бачкам, як памёр Ісус, а потым, пачуўшы голас па радыё, змоўкнуць: «Чачня...» І чамусьці, няхай на імгненне, але святло згасае...

Непрадугледжаная катэгорыя

У дзіцячых гульнях усё па-максималістску: вось чужыя, вось — свае. У гульнях «па-сапраўдному», якія адбываюцца сёння, сам чорт нагу алімпіць. З аднаго боку, на ўсіх сучасных войнах усё — «чужыя». З другога, жужо не дзіўна, калі чужы, што «сёння» ў Першамайскім нашы іх бамбілі. Гэта на вуліцы. Па радыё (адным з беларускіх каналаў) — што расійскія войскі ў Чачні «міратворчыя».

Днямі знаёмы прыехаў з Каўказа — быў тыдзень у камандзіроўцы. Яна суспала па часе з чачэнскімі падзеямі ў Турцыі і Дагестане. Калі знаёмы прыехаў да нас, якраз ішлі чарговыя тэлеавіды.

— Ага! Загінула 150 баевікоў! — сказаў ён.

— А колькі тады?

— Радуюцца — усяго некалькі чалавек. Усе астатнія былі мірныя жыхары.

Ён не быў на месцы падзей. Усім вядома, што журналістаў не толькі не пусквалі на месца, дзе тады яшчэ было сёння. Добра, калі не разбілі камеру, не пазабіралі касеты. Больш за ўсё «пашчасціла» аднаму — ён быў заложнікам...

Але не пра калег размова зараз. Пра насельніцтва — катэгорыю, якая не прададзена ні ў дзіцячых гульнях, ні ў дарослых. У афіцыйных расійскіх крыніцах сярод блытаных лічбаў аб колькасці загінуўшых рэдка згадваюцца проста людзі — тыя, хто не трымае зброю ў руках. Пагубарыўшы з гэтымі самымі людзьмі, тамтэйшымі, можаш без усякага пытання пачуць такія лічбы, што рука не падмавецца іх тут прывесці па прычыне неправеранасці даных. Калі шукаць залатую сярэдзіну паміж «легендамі Каўказа» і «легендамі аб Каўказе» з падданы «братняй Русі», можна толькі гадаць аб тым, па якіх прычынах, наколькі і з перавагай у якіх ператасоўваюцца лічбы. І калі ўсё часцей чужыя слова «бежанец», то таксама, успамінаючы тлумачальныя слоўнікі, гадаеш, ад ча-

го бягуць: ад вайны? ці — з вайны, «ад стыхійнага бедства...» Ці стыхійнага?

Удакладню адразу: размова не аб каўказскай (ці яшчэ нейкай азіяцкай) мафіі — гэта ў кампетэнцыі тых, хто павінен лавіць злочынцаў незалежна ад нацыянальнасці. І, вядома, не аб тых, хто ўчыніў злочыны супраць свету, чалавечтва ці цяжкае злочыныства — супраць канкрэтных людзей. Над гэтым пытаннем таксама яшчэ палімаюць галаву праваахоўнікі.

Аб «проста людзях», якія нейкім чынам шукаюць паратунку ў цыхай і спакойнай, з дэмакратычна рэгламентаванымі законамі жыццём, Рэспубліцы Беларусь.

Чачэнскія рускія

І чачэнскія беларусы

«Там» гэта адно і тое ж: ні Захад, ні Усход пра беларусаў не маюць уяўлення, хаця чамусьці вельмі добра да нас ставяцца. Няхай

ВОДБІЛСКИ ПОЛЫМЯ

«НАЗАД НА ВАЙНУ!»

— гаворыць Беларусь бежанцам, «хаваючыся ў бульбу» ад канца свету ў «гарачыя кропкі»

сабе так. Але ад адной з бежанцаў я пачула нечаканае:

— Родная Беларусь, прабачце, дала мне падзад нагой...

І Грозны для Наталлі Уладзіміраўны таксама родны. Яе сям'я жыве там шмат гадоў. У снежні 94-га даваўся з'ехаць. Праз варонкі, разваліны і трупы. Пад бамбёжкамі. Не ведаючы, што ў доме, куды трапілі снарад, цудам захаваецца іх адзіная кватэра. Якую, адрамантаваўшы, будзе немагчыма прадаць, бо і зараз у горадзе — 20—30 абстрэлаў за суткі.

Але, адучы ў нікуды, яе сям'я кіравалася на зямлю сваіх каранёў — Беларусь, якая сама некалі была зруйнавана, але не скарылася.

«У свае сорок гадоў я была найўнай дзяўчынкай. Я верыла, што чалавек, які прыехаў з вайны, тут зразумець. Шкадавалі, спачувалі, але — не разумелі. Бо самі не бачылі... Ну і няхай, і не дай Бог ім убачылі!»

У мінскіх сваёйкі яны пражылі сам месяц, якія зараз успамінаюцца, як жудасны сон. Ледзь не кожны тыдзень яе, што, як і належаць, зарэгістравалася ў міграцыйных службах, гразіліся дэпартаваць «у сваю Расію». Не вытрымаўшы грубасці, кінула аднойчы: «Рабіце, што хочаце! Барыце за рук, за ногі, кідайце ў машыну — дэпартаўце!»

Як і любому нармальнаму чалавеку, Наталлі Уладзіміраўне было сорамна вісець каменем на шыі сястры, сяброў, у рэшце рэшт, беларускай дзяржавы. Хаця, паводле нашага заканадаўства, жыхары Чачні, якія лічацца грамадзянамі Расіі, з набыццём статусу бежанца (з усімі адсюль належнымі дапамогамі) маюць вялікія праблемы. Пакінуўшы ў Мінску дачку, наша гераіня вярнулася ў Грозны.

«Жыць там немагчыма. Стаўленне да расійскай арміі складаецца. Днём бачыш гэтых зялёных пацаноў — шкадуеш: нечыя дзеці. З надыходам вечара пачынаеш ставіцца да іх, як да забойцаў. Што тады казаць пра суседзяў-

чачэнцаў? Часам пачуеш пасля страляліны: «Гэтых рускіх траба ўсіх выразаць...» Сядзіш увечары і думаеш: з якога боку больш шанцаў памерці?»

Беларускія «асобы

каўказскай нацыянальнасці»

Большасць нашых карэнных жыхароў ставіцца да іх адмоўна, называючы гэтымі самімі «асобамі» ўсіх неславян незахадняга паходжання, няхай гэта будзе татжык, чачэнец ці грузін. Галоўнае — акцэнт і чарнявасць. І ўсё. Ты адносішся да катэгорыі «чорных». Пра цябе кажуць (не за вочы — паміж сабой), што такіх, як ты, на Беларусі ўсё больш і больш, і хутка «белая раса стане ніжэйшай». Падсведама цябе баяцца, як быццам ты толькі што спусціўся з гор — тых самых і толькі тых, куды ўцёк Радзю. Радзю, якога, дарэчы, на Каўказе, па словах выдавочцаў, асуджаюць. За тое,

ладна, з-за чаго тая вайна пачалася. Ведае, што ваявалі два браты, а цяпер адзін ляжыць у шпіталі ў цяжкім стане, другога ўласны сын заве «дзядулем». Ведае, што няма грошай трапіць дадому, а з сябрамі (сябрамі?) не хочацца звязвацца? Ведае, што трапіўшы-такі на вяселле да роднай сястры, можа, як адзін чачэнец, наткнуцца ў вясельны дзень на некалькі кінутых рафрыжэратараў з трупамі. Можа таму страшна бывае паглядзець у іх вочы? Можна таму на пытанне майго аднагодка з сівізнаю ў валасах, ці не была я падчас сваіх снежаньскіх вандровак у яго родным горадзе, я не ведаю, як растлумачыць, чаму я аб гэтым горадзе нічога не памятаю. Горад ёсць, ён стаіць як стаў, проста — не чула, не была! У адказ чужы трымаюць маўчанне. І бачыш такі позірк на здымак руін Грознага, што аб існаванні здымка лепш увогуле забываць...

Куды мы іх «пасылаем»?

Мне расказала адна жанчына, як бежанцы розных нацыянальнасцей, дабіўшыся-такі прыёму ў адным з найвышэйшых кабінетаў, пачулі: «Навошта вы нам патрэбны? Без вас праблема хапае. Едзьце назад, адкуль прыехалі».

Чыноўнікі, людзі з уладай у руках, маюць рацыю. Праблема хапае і без бежанцаў, якіх зараз на Беларусі каля 28 тысяч толькі зарэгістраваных. «Негалаву», паводле звестак МУС, прыблізна 100 тысяч, а калі ўлічыць неафіцыйныя крыніцы — у чатыры разы болей.

Без іх у нас хапае беспрацоўя і злчыннасці, без іх не хапае жылля і грошай. Ад іх, напэўна, больш разумна гаворачы мовай народа, «схавацца ў бульбу», не звязваючы на згадку аб тым, што ў «гарачыя кропкі» пачынае збывацца прадказанне аб канцы свету. У лютым мінулага года быў прыняты «Закон аб бежанцах», які, паводле ацэнак экспертаў, адпавядае аналагічным міжнародным прававым актам. Але ён не пачаў дзейнічаць ні з 1 ліпеня, як гэта меркавалася, ні пазней. У бюджэт павінны быць закладзены сродкі, у буйных населеных пунктах — створаны адпаведныя структуры, распрацаваны механізм іх работы... Да таго ж адыгрывае ролю абычыйны менталітэт. (Не ў крыўду кажучы. «Агульная мяласць, абываюцца да жыцця і «смагі ў роце»). Плюс нецярпнасць многіх талерантных беларусаў да... напрыклад, тых «нярускіх», якія (рэдка з'ява) могуць зазірнуць у царкву або проста па законах свайго Алаха не п'юць гарэлкі ў кампаніі.

...Мой добры знаёмы, абаяльны, таленавіты, разумны малады беларускі інтэлігент, доўга, прыгожа і дэмакратычна разважаў пра літаратуру. Мы з сяброўкай маглі слухаць, спрачацца ці пагаджацца. І вось — змена тэмы. Чачня.

— Я б тую вайну даўно скончыў. Я б усё там выпаліў, каб нічога жывога не засталося. Лазерам...

Я не ведаю, як палажыць канец войнам. Але здаецца мне, што нічога жывога хутка не застанецца і ў нас. Розніца нязначная: адных — пераб'юць, другія — вымруць самі.

Бо не ўмеюць павяжаць ні саміх сябе, ні спадарожнікаў у аўтобусе, ні суседзяў па каларавай карце свету. І чамусьці вайна, на якую мы іх — назад, на іх радзіму, — няёмкая і незвычайна ідзе і ў нас, а Беларусь нагадвае дзяўчынку з 70-х. «Пісталет» такі ж «драўляны»: страляе па чужых шарах, звяртаючы на сябе ўвагу сусветнай супольнасці, а калі што — не абароніць...

Жартую. Але, як кажуць у такіх выпадках прыхільныя людзі, — пастукаем па дрэву...

Тацяна СІТКО.

ПЕЛЕНТ-НАВІНЫ

Масхадаў гатоў весці перамовы з Заўгаевым толькі як з прыватнай асобай

Ні сам начальнік галоўнага штаба чачэнскай фарміраванняў Аслан Масхадаў, ні адзін з яго паліцэйскіх камандзіраў з кіраўніком Чачэнскай рэспублікі Доку Заўгаевым не сустракаліся і сустрэцца не збіраюцца. Аб гэтым са спасылкай на самага Масхадава паведаміў старшыня Партыі нацыянальнага адраджэння Чачні Руслан Кутаеў. Кутаеў сустраўся з Масхадавым і іншымі прадстаўнікамі дудаёўскага боку ў сярэдзіну ночы ў адным з горных паселішчаў на паўднёвым усходзе Чачні і абмяркоўваў з імі ідэю кааліцыі, якую вылучылі ўдзельнікі «круглага стала» грамадска-палітычных рухаў і партый рэспублікі. Ён паведаміў, што Масхадаў выказаў гатоўнасць сустрэцца і весці дыялог з любымі сіламі, якія хочуць устанавіць мір у Чачні. Аднак, па словах Кутаева, сустрэчы і перамовы Масхадава з Заўгаевым магчымы выключна як з прыватнай асобай, а не як з кіраўніком Чачэнскай рэспублікі. Прадстаўнікі Дудаева лічаць, што перамовы з афіцыйным Грозным не маюць сэнсу, таму, што ўзброены канфлікт ідзе не паміж імі, а паміж чачэнскім народам і расійскай арміяй.

Афіцыйная цырымонія прыняцця Расіі ў ЕС адбудзецца ў лютым

Вядучы расійскі праваахоўнік Сяргей Кавалёў заявіў, што ў яго ўзніклі супярэчлівыя пачуцці ў сувязі з галасаваннем аб прыняцці Расіі ў Савет Еўропы. На думку Кавалёва, уключэнне Расіі ў ЕС неабходна і Еўропе, і Расіі, наколькі яно можа

аказаць сур'ёзную падтрымку расійскім дэмакратычным сілам. Аднак Кавалёў лічыць, што ЕС не ў поўнай меры ўсведамляе адказнасць, якую ён бярэ на сябе, прымаючы Расію ў свае шэрагі. Раней Кавалёў прапанаваў Савету Еўропы абумоўваць прыняцце Расіі больш жорсткімі патрабаваннямі, перш за ўсё ў галіне правоў чалавека і дэмакратызацыі. У лютым краіны, якія ўваходзяць у ЕС, павінны фармальна запраць Расію стаць членам арганізацыі. За гэтым адбудзецца афіцыйная цырымонія прыёму.

Антырасійскія мітынгі працягваюцца

Становіцца ў Чачэнскай рэспубліцы застаецца складаным. За мінулыя суткі баевікі 22 разы абстрэлі пазіцыі федэральных войскаў, з іх 15 разоў — у Грозным. У выніку паранены 5 вайскоўцаў. Паводле даных інтэрфакса, ёсць і забітыя, аднак іх колькасць пакуль не высветлена. У некаторых гарадах працягваюцца стыхійныя мітынгі, удзельнікі якіх патрабуюць вываду войскаў з тэрыторыі рэспублікі.

Тайна катастрофы хутка раскрыецца

Пошукі «чорнай скрынкі» з борта самалёта Ту-154, што пацярпеў катастрофу ў Хабароўскім краі, нарэшце ўвянчаліся поспехам. Кіраўнік пошукавых работ на месцы катастрофы паведаміў, што ўчора раніцай удалося знайсці «чорную скрынку» з борта авіялайнера. «Чорная скрынка» адпраўлена верталётам у Хабароўск, потым яна будзе перададзена спецыялістам у Маскву. Па словах спецыялістаў, скрынка развалілася на дзве часткі, аднак магнітныя

стужкі захаваліся.

Шахцёры патрабуюць належнай увагі

Учора больш як 800 шахцёраў, якія прадстаўляюць 18 вугальных раёнаў Расіі, аднавілі пікетаванне будынка ўрада на Краснапрэсненскай набярэжнай. Размясціўшыся на Гарбатым мосце, яны падмацоўваюць свае патрабаванні плакатамі і транспарантамі, а таксама рытмічным стукам шахцёрскіх касак. Сваю акцыю пратэсту шахцёры вырашылі звяршыць сімвалічным спальваннем транспарантаў і плакатаў у знак пратэсту супраць адсутнасці належнай увагі з боку ўрада да праблем вугальнай галіны.

Пагранічны абстрэлы рэактыўнымі снарадамі

Учора ўначы была спынена спроба пераправы сямі ўзброеных баевікоў з Афганістана ў Таджыкістан.

Чарговым абстрэлу з рэактыўных снарадаў быў падвергнуты ў мінулыя суткі адзін з пастоў Маскоўскага пагранатрада. Пост быў абстрэліны 9 рэактыўнымі снарадамі. Пацярпеўшых сярод расійскіх вайскоўцаў няма. Па выяўленых кропках працягваюць нанесены агнявы удар у адказ.

Баталія мясцовага маштабу

Сапраўдны бой адбыўся паміж філіпінскім і кітайскім ваеннымі караблямі недалёка ад вострава Лузон. Паводле атрыманых даных, у выніку марской дуэлі кітайскі карабель атрымаў пашкоджанні, але захаваў плаваючасць і быў вымушаны разіравацца.

Радые «Свабода», «Голас Амерыкі», радые «Бі-эй» і «Радые-РОКС» слухай Сяргей ПРОТАС.

ИНФАРМ-КАКТЭЙЛЬ

Рабанікі — таксама людзі, даказаў нейкі Майкл, які ў масцы зайшоў на вілу ў Маямі.

Ён ужо складаў у мяшок отаповае серабро і сямейныя каштоўнасці, калі яго заспепа гаспадыня дома. Ад спалоху ў жанчыны ў гадах адарыўся сардэчны прыступ, і на вачах у рабаўніка яна страціла прытомнасць. Майкл тут жа выклікаў «хуткую дапамогу» і, паклаўшы на калені галаву жанчыны, пачаў яе супакойваць. А калі на месца здарэння прыбылі ўрачы, яго, зразумела, і след прастыў. Але побач з непрытомнай жанчынай ляжаў мяшок са здабычай, які пакінуў мяккасардэчны рабаўнік, прылажыўшы запіску: «Жадаю вам добрага здароўя! Майкл».

ЭКСТРА-ПРЭС

Хочаце зарабіць два мільёны долараў? Вы іх атрымаеце, калі дапаможаце ўраду Калумбіі злавіць аднаго з кіраўнікоў какаінавага «картэля Колі» Хасэ Сантакруса Лаландыя. Ён збег з асабліва ахоўваемай турмы «Ла Нікота». На по-

шук наркабарона кінуты больш як тры тысячы супрацоўнікаў элітных падраздзяленняў спецслужбы і паліцыі. Затрыманы дзесяці падзэрных асоб. Але ўцёкача сярод іх як не было, так і няма.

ИТА—ТАСС

Не дачакаўшыся ўсеагульнай тэлефанізацыі, 40-гадовы вартаўнік далічача сада П. за дзве бутэлькі гарэлкі дамовіўся з манітрам падключыць яго кватэру да тэлефона якой-небудзь установы. А потым... На працягу трох месяцаў работнікам аднаго з райаддзелаў міліцыі Дняпроўскага паветана хтосьці перашкаджаў размаўляць па апарату. Зламнікі хутка «вылічылі». Аказалася, ён нагаварыў «па міжгораду» на вялікую суму, не заплаціўшы за ўстаноўку і абанентную плату за тэлефон. А галоўнае, незаконна завалоўдаў дзяржаўным тэлефонным нумарам. Гэта кваліфікуецца як крадзеж дзяржаўнага маёмасці ў буйных памерах, і «пірату» прагражае тэрмін да 10 гадоў турмы.

«Труд».

НЕБЯСПЕЧНАЕ СВЯТА

Учора Індыя адзначала сваё нацыянальнае свята — Дзень рэспублікі. Ва ўсіх буйных гарадах краіны прайшлі святочныя шэсці, прысвечаныя гэтай важнай даце ў гісторыі Індыі. Больш як паўстагоддзя назад Індыя перастала быць дамініёнам Вялікабрытаніі і была абвешчана рэспублікай. Святакаванні адбыліся ў абстаноўцы павышаных мераў бяспекі ў сувязі з пагрозамі экстрэмістаў правесці ў індыйскай сталіцы серыю тэрарыстычных актаў. Нягледзячы на гэта, тэрарыстам удалося арганізаваць некалькі выбухаў.

ХОЛИЦЬ РОШАН НА «МИЛЮ»?

Этот текст — перевод с английского языка. Он содержит много ошибок, связанных с неправильным переводом слов и фраз. Вот исправленный вариант:

Этот текст — перевод с английского языка. Он содержит много ошибок, связанных с неправильным переводом слов и фраз. Вот исправленный вариант:

ТЭАТР, ЯКИ ПАЧАУСЯ
З МЫЗЫКИ

Этот процесс имеет место и в отношении других стран. Например, в последние годы в США наблюдается тенденция к снижению роли государства в экономике. Это связано с тем, что государство не может эффективно управлять экономикой. В то же время, в некоторых странах, таких как Китай, роль государства в экономике остается высокой. Это связано с тем, что государство имеет возможность эффективно управлять экономикой.

АФШИЯ Выхаживающих

[illegible]

У тэатры музычныя камедыі 28 студзеня
«Марыца». А ў той жа дзень Рускай драма-
тычнай тэатр прадставіць спектакль «Хрыс-
тофор і Антыхрыст». На «Вольнай сцэне» су-
спрацьніцца ў нятэатровы ты, што цікавіцца паэ-
зіяй і сучаснай беларускай драматычнай. Тут
будзе спектакль «Прыватны сектар» на па-
се М. Казанюка.

Кінапаўна ўзарадаваць у суботу пагра-
дзецца ў «Мовавы дзіктрыжэ жанчынына», а ў нядзе-
лю — «Пальнічкі».

Ініцыятыва 27 студзеня выставілае на-
ліст Юрыя Біноў разам з сімфанічным ар-
кестрам Беларускай філармоніі, якім гучаць дзевяць аўтарскіх
канцэртаў Павла (Фрэнк) Германія. У
праграме канцэрт Баян разам з сімфоніяй
№ 8 і 9 мінор Фрыдрыха.

У нядзелю ў канцэртнай зале філармоніі
выяду пад назвай «Музыка Беларускага
краю». Вы ўзнаўлены, што добра ведаеце му-
зыка краіны, у якой жываце?

Размова пра публіцы з кампозітарам

НАСРЯДЖИМ НА-ХАПОШИМЫ

— «Я», на самом деле, человек не-

— *Προσέχω ελπίδα. Εσπέρω να, να σπείρω.*
3-го счастливо агадному, як угадують кожну, не
нагадують.
— *Βίη, як агад, хачені 6, каго не нагад*

[illegible][illegible]

— Митерка аналогична час тун мизамки,
сделанная в Ашкартапском крае?

— Вспомни утку. Хотя ты так сама много
тrophашу. Все тебе падает дожде. А кани дое-

— На чьих сапогах ты идёшь в поход?

— На твоих сапогах, товарищ!

— А на чём пойдёшь ты в поход?

— Идти не буду.

Значит, в этом отношении мы не имеем никаких проблем. Мы не имеем проблем с тем, чтобы обеспечить доступ к информации. Мы не имеем проблем с тем, чтобы обеспечить доступ к информации. Мы не имеем проблем с тем, чтобы обеспечить доступ к информации.

Математика не наука, а искусство. Математика — это искусство, которое требует не только знания, но и творчества. Математика — это искусство, которое требует не только знания, но и творчества. Математика — это искусство, которое требует не только знания, но и творчества.

[illegible]

— Я сейчас с вами не работаю, не работаю у брата. —
— Вы сейчас с братом или не с братом? —
— Каким же нас называют? —

HOBBY FOR **TEAR** **ONEPS** / **DAWETS**
 yctynly 3 npan'epan. AtpakTap 73-
 arpa, kamnaazitar Capren Kaprac,
 noactanal onep «Bist namn»

[illegible][illegible][illegible]

Новы беларускі рок-кароль
МОРЦЫЎ КАРАЛІ

«И Битань Синаианах синаианах на меккан-
на жибра, якое синаианах с жуйанаиат, кы-
тыкы, хоты инейных дэтрэтихнах зы-
пай мыйки так! не быти наэванн. Шкату, быто
с бифа с размынныи подыи напаравиат пра
с тэн пок-мыски на Бондэч, а так! не ведаю
да каго аэаратань, а напыриат, нинора цыпац джа
Акабидэ а, напыриат, нинора цыпац джа»

«...и не было хваления», «ид, и застанете вразбегавшееся стадо, чарокох, аны асатрыне размешаваецаеся, там-ан разойдуцца намяншымі вярчальцамі», «каб нікога не нахрысцялі». За тым ачытаеся азначэнне ўласнага тыпу «Новае неба» Касцю Касцюкаў? Восьма ж а тым, што аны

жанына. Кәлі ғұлжыныш асқа қорқады-
ла бауырды қолынан ең зыятын, тоған-
ды «қорқадыны», бірақ, пажытыға заману-
ғына ас қ. қамотқан. Тақамға, ағаға, шот
қатарына «Трагедия!» қуағанағы» отыраған

«Платан» не может называться за звание не-
ры бы не знаясь. Ане гата не знаячы, што
за катэ. Канешне, за гэтае покр-тэст не мала
членствам павы «Платан», гэта і рэспубліка не было
шмат тыра Беларусь.

[illegible]

Гривна Ларса Лимоник.

[illegible][illegible]

ХАРОШАМАУ

рр лноору

впап

занадсуі таненты. Адуор сурувы, таму што наш тэатр гаварі пераасэнсаваныя сямістамі. А танэнт — не такая частая з'ява. Таму мы не можам браць напропаганда сьвежэка, ці музыканта, ці на-права-Раней прывязжвалі сюды прада-ваўце з іншых гарадаў, Ліней Беларусюч можа разначываў толькі на гэце сім. У тэатра вель-лі і пісчэныя суразі з вакальннхым факультэтам ака-дэміі мавы, мы сонны хіт прыхапілі і та-лі

KINNAOGOKA
 VIERNES 28 OCTUBRE
 9 TARDE
 OFEIA NACIONAL DE
 (Música, Escena y Iluminación)
 CARMIN
 BURAN
 Fundación Vicerrectorado de la
 José Luis Carrón
 (Música y Escena)

MUNICI

[illegible]

З АФІЦЫЙНЫМ ВІЗІТАМ

Міністр абароны Украіны Валерый Шмараў прыбудзе ў Беларусь 30 студзеня.

У ходзе двухдзённага афіцыйнага візіту намечаны сустрэчы з Прэзідэнтам Беларусі Аляксандрам Лукашэнкам, прэм'ер-міністрам Міхаілам Чыгіром, міністрам абароны Беларусі Леанідам Мальцавым і выканаўчым сакратаром СНД Іванам Каратчэным. Акрамя таго, запланаваны наведванні Беларускага оптыка-механічнага аб'яднання і 120-й гвардзейскай мотастрэлковай дывізіі.

Па выніках візіту чакаецца падпісанне шэрага двухбаковых дакументаў. Сярод іх — план супрацоўніцтва паміж міністэрствамі абароны Беларусі і Украіны на 1996 год, а таксама пратакол аб парадку абмену інфармацыяй па пытаннях бяспекі палётаў, аб парадку запраўкі паветраных суднаў і ўзаемаразлікаў, аб вучэбна-метадычным і навуковым супрацоўніцтве паміж навукальнымі ўстановамі і навукова-даследчымі ўстановамі ВПС Украіны і Ваеннай акадэміі Беларусі, аб супрацоўніцтве ў галіне супрацьпаветранай абароны.

Уладзімір РУДЭНКА, прэс-служба МА—БЕЛТА.

САМЫ ПАПУЛЯРНЫ СПАСАБ ПРЫВАТЫЗАЦЫ

У 1995 годзе на Беларусі прыватызаваны 32 аб'екты рэспубліканскай уласнасці. Трыццаць з іх пераўтвораны ў акцыянерныя таварыствы. За гэты час у краіне атрымалі новы статус 416 прадпрыемстваў камунальнай уласнасці, прычым толькі 138 з іх прададзены на аукцыёнах, а большасць — зноў-такі пераўтвораны ў акцыянерныя таварыствы.

Цікава, што большасць з прыватызаваных аб'ектаў камунальнай уласнасці складаюць прадпрыемствы аграпрамысловага комплексу — 191. Карысталіся попытам таксама гандлёвыя прадпрыемствы (127 адзінак), прадпрыемствы грамадскага харчавання (30) і бытавога абслугоўвання насельніцтва (21).

Сяргей ГРЫБ.

У «МАЛОЙ ПРЫВАТЫЗАЦЫ» ПЕРШЫ ЮБІЛЕЙ

30 студзеня ў Гродне адбудзецца пяцідзесяты аукцыён па продажы гарадской камунальнай уласнасці.

Юбілейны аукцыён, які Гродзенскі гарвыканком праводзіць у супрацоўніцтве з Міжнароднай фінансавай карпарацыяй, аб'яднае стаць спецасаблівым святам прыватызацыі. На яго запрошаны пасол ЗША ў Беларусі Кенет Д. Яловіц, прадстаўнікі Міндзяржмаёмасці, уладаў Гродна і вобласці, Мінска і іншых гарадоў.

Арганізатары аб'ядноўваюць шмат прыемных сустрэч і сюрпрызаў. Не выключана, што адным з іх будзе юбілейны торт «Малая прыватызацыя» — накітал торта, які быў прададзены на першым аукцыёне ў Брэсце ў верасні 1993 года.

Жанна КАТЛЯРОВА.

ВАЛЯНЦІН СУКАЛА ВЫБРАНЫ СТАРШЫНЁЙ ПРАВАВОГА САВЕТА СНД

Міністр юстыцыі Беларусі Валянцін Сукала выбраны старшынёй Прававога консульскага савета дзяржаў-удзельніц СНД.

Такое рашэнне прынята ў Санкт-Пецярбургу на пасяджэнні савета, у састаў якога ўваходзяць міністры юстыцыі і старшыні гаспадарчых судаў краін Садружнасці. Як паведамілі ў прэс-службе Міністэрства юстыцыі, В. Сукала будзе сумяшчаць новыя абавязкі са сваёй асноўнай работай.

Ігар ХАДАСЕВІЧ, БЕЛТА.

НАВІНЫ ВІЦЕБШЧЫНЫ

ПРАЗ СТО ГАДОЎ ПАСЛЯ БРАТОЎ ЛЮМ'ЕР

Пачатак другога стагоддзя ў кінематографіе яго віцебскія прыхільнікі вырашылі адзначыць стварэннем творчай плыні пад назвай «Заходняя Дзвіна».

Ініцыятар гэтай справы — студыя «Дубль-7» зняла ўжо сем мастацкіх стужак. Перавагу віцебскія кінематографісты аддаюць камедыям.

У ігравых фільмах здымаюцца ў асноўным акцёры Беларускага акадэмічнага тэатра імя Якуба Коласа. На масоўкі ахвотна ідуць віцебляне без усякай аплаты.

Спецаасаблівай творчай справаздачай перад землякамі стаў нядаўні выхад у кінатэатры «Спартак», дзе былі прадэманстраваны публіцыстычныя работы «Калыханка для мачахі», «Белыя цені», «Падворак» і мастацкая стужка «Уносім ногі».

МЕДЫКІ РАТАВАЛІ ЖЫЦЦЕ АСУДЖАНАГА, КАБ ТАГО РАССТРАЛЯЛІ

У ізалятары часовага ўтрымання пасля абвешчанага судовага калегіі па крымінальных справах Віцебскага абласнога суда смертнага прыговору спрабаваў пакончыць з сабой Ш., асуджаны за згвалтаванне і забойства дзесяцігадовай даччынікі ў Верхнядзвінскім раёне.

Брыгада хуткай дапамогі і спецыялісты-рэанімаляры зрабілі ўсе, каб выратаваць жыццё асуджанага на расстрэл: прымянілі дагаты прэпараты дзікай вытворчасці, улілі донатарскую кроў. І запэўнілі: «Жыць будзе». Ш., але дэкавалі, іну аперцыю, а на гэта спадчыта спэцыялістаў тэа ідуць, тамеда дапамогі медыцынскіх апаратаў.

Даследванні «забойцы» былі зроблены ў асноўным студэнтамі медыцынскага факультэта Гродзенскага ўніверсітэта. Яны перададзены ў Віцебскі абласны суд, каб даць падставу для прысуду, які ўтрымлівае ў тым, што «забойца» ў Віцебскай раёнальнай клінічнай бальніцы.

ЦЯПЛІЦЫ ПАТРАБУЕЦЦА МАЛПА

Алея з экзатычных дрэў папайі з'явілася ў цяпліцы Навалукомскай ДРЭС.

Саджанцы перадаў энергетыкам дырэктар малага прадпрыемства «Планта» з Віцебска Алег Алеўнікаў. 18 пальмаў прыжыліся і далі свае плоды, якія нагадваюць па знешняму выглядзе і смаку дыні. Так, ураджай паспеў ўжо пакаштаваць, бо яго ў першы ж год сабралі паўтоны. Плоды папайі не толькі смачныя, але і вельмі карысныя, яны ўтрымліваюць фермент, які расщепляе тлушч, і выкарыстоўваюцца ў медыцыне.

Прамысловая здабыча папайі — як сведчыць вопыт Навалукомля, магчыма і ў нашых умовах, хоць і не без праблем. З адной з іх энергетыкі справіліся, абрэзаўшы верхавіны буйных раслін, якія пагражалі даху ангара. А вось з апыленнем драўніны справа больш складаная. У паўднёвых шыратах гэта цалкам на абавязку статка малпаў. На ДРЭС задумваюць аб набыцці хоць бы адной жывёліны.

ПОМНІК АРХІТЭКТУРЫ МУКУ МЕЛЕ

Лужкоўскі падзяны млын на рацэ Мнюце, што ў Шаркоўшчыне, уключаны ў збор помнікаў архітэктуры мінулага стагоддзя.

Аднак і сёння млын спраўна служыць людзям. Яго 75-гадовы гаспадар Дзяніс Валынец прымае заказы не толькі на памол зерня, але і трымае ваўначоску, даглядае яе.

Энергія малых рац і азёр, выкарыстання магутнымі ДРЭС, сёння зноў у гонар абласнога аб'яднання «Віцебскэнерга» распачала праграму аднаўлення старых ГЭС. Другое жыццё набаві Кляшчэўская і Дзярэнькаўская электрастанцыі. Акрамя таго і сёння ўсталяваў у створ яшчэ адна — у вёсцы Гомель пад Паліскай. У адрозненне ад пераможцаў энергія ідуць на электрапрадукцыю, а не на электраэнергію. Сёння вытворчасць электрычнасці ў гэтым раёне ўдвая пераўзыходзіць спажыванне. Гэты перадавы пераважыць і ў будучым, калі ў гэтым раёне будуць збудаваныя новыя электрастанцыі.

Галіна АЛЕКСАНДРАВА.

БУЛЬЧЫК
Сяргей Сцяпанавіч

Тэатральнае мастацтва Беларусі пачае цяжкую страту. 24 студзеня 1996 года памёр народны артыст Рэспублікі Беларусь Сяргей Сцяпанавіч Бульчык.

Сяргей Сцяпанавіч Бульчык нарадзіўся 10 лістапада 1909 года ў Мінску.

У 1937 г. скончыў студыю пры Беларускай дзяржаўнай тэатры (тэатр імя Я. Купалы). Працаваў з 1939 года ў Заслаўскім калгасна-саўгасным тэатры, з 1941 года — у Лінскім абласным тэатры.

У гады Вялікай Айчыннай вайны знаходзіўся ў радах Савецкай Арміі. З 1946 года працаваў у Палескім тэатры імя Я. Купалы, з 1954 года — у Магілёўскім абласным драматычным тэатры.

Сяргей Сцяпанавіч Бульчык з'яўляўся актёрам шырокага творчага дыяпазону. Стварэння ім вобразы вызначаліся сацыяльным зместам, яркай адметнасцю, псіхалагічнай глыбінёй.

Актёр стварыў шмат камедыйна-сатырычных вобразаў, якім характэрна трапнасць дэталей, гіпербалізацыя і

мастацкая завузванасць. Асаблівай выразнасцю вызначаліся такія вобразы, як дзед Бадэль, Гудовіч, Туляга («Партызаны», «З народам»), «Хто смяецца апошнім» К. Крапівы, Шкаляр («Несцерка» В. Вольскага), Кручкоў («Пінская шляхта» В. Дуніна-Марцінкевіча), Крыніцкі («Паўлінка» Я. Купалы), Паўлін («Ягор Бульчоў і іншыя» М. Горькага), Кутузаў («Даўным-даўно» А. Гладкова), Акаёмаў («Маша» А. Афінагенава), Труфальдзіна («Слуга двух гаспадароў» К. Гальдоні).

Народны артыст Рэспублікі Беларусь Сяргей Сцяпанавіч Бульчык зрабіў значны ўклад у сцэнічную распрацоўку гісторыка-рэвалюцыйнай тэматыкі, стварыўшы шэраг яркіх вобразаў у спектаклях «Крамлёўскія курanty» і «Грэцыя, патэтычная» М. Пагодзіна, «Імем рэвалюцыі» М. Шатрова.

Яго праца адзначана ордэнамі і медалямі.

Светлая памяць пра Сяргея Сцяпанавіча Бульчыка, высокага прафесіянала і чуждоўнага чалавека, назаўсёды застаецца ў нашых сэрцах.

Русакевіч У. В., Заміяталін У. П., Бутэвіч А. І., Кулічкоў А. М., Касцюковіч Я. В., Сініцкі Д. А., Дарашкоў М. Р., Яроманка М. М., Дударэў А. А., Аўсяннікаў Г. С., Белацаркоўскі Р. Я., Клімава А. І., Куржалаў В. П., Палкін А. А., Радзівоў М. І., Станюта С. М., Тарасаў В. П., Шмакаў Ф. І., Янкоўскі Р. І.

БЕЛАРУСКІ ФОНД СОРАСА
абвешчае конкурс праектаў на тэму
«ЭКАЛАГІЧНАЯ
АДУКАЦЫЯ ШКОЛЬНІКАЎ»
у межах праграмы «ЭКАЛОГІЯ»

На конкурс прымаюцца праекты як ад асобных аўтараў, так і ад творчых груп.

Праекты падаюцца ў выглядзе заявак на грант па форме, якую можна атрымаць у Беларускай Фондзе Сораса або ў Віцебскім і Гомельскім аддзяленнях БФС.

Заяўкі, пададзеныя не па форме, не разглядаюцца.

Праекты могуць мець толькі некамерцыйны характар.

Увага! Для ўдзельнікаў конкурсу будзе праведзены семінар па пытаннях складання і афармлення заявак на грант. Апошні тэрмін падачы заявак — 1 сакавіка 1996 года (па паштовым штэмпелі).

Заяўкі дасылваюцца на адрас:
220027 г. Мінск, пр. Ф. Скарыны, 65, корп. 11А,
Беларускі Фонд Сораса, з пазнакай: на конкурс
«Экалагічная адукацыя школьнікаў».

КУРСЫ АБМЕНУ НАЯЎНЫХ ВАЛЮТ
у-камерцыйных банках на 26 студзеня 1996 г.

Назва банка	Долар ЗША	Немецкая марка	Расійскі рубель	Тэлефон
Белбизнесбанк (гал. апер. упр.)	11650 11950	7850 8150	2.30 2.55	667
Белбизнесбанк (гарадская дырэцыя)	11500 11900	7700 8100	2.35 2.55	
Белбизнесбанк	11550 12000	7700 8150	2.30 2.55	267-012
ФК «Беларусбанк» (за расійскі рубль)	11750 11950 4730 4870	7900 8100	2.45 2.55	377-304
Ф.А. 1104 АКБ «Мінскбанк» трансакцыйны банк	11500 12000	7700 8400	2.40 2.40	272-035
Мінска-Беларускі банк	11600 11950	7800 8150	2.40 2.55	274-010
ФК «Беларусбанк» (за расійскі рубль)	11700 11950	7800 8100	2.30 2.40	274-030
Белбизнесбанк	11600 11950	7800 8150	2.30 2.40	667
Белбизнесбанк (за расійскі рубль)	11700 11950	7800 8100	2.30 2.40	667
Белбизнесбанк	11600 11950	7800 8150	2.30 2.40	667

Звесткі аб курсе валют і аб суммах валютных абменаў у банках Мінска і Гомеля можна атрымаць у Беларускай Фондзе Сораса.

Акрамя таго, у Мінску і Гомелі працуюць спецыяльныя пункты па абмене валют.

СОНІА - НАЗВА

Назва	СОНІА	НАЗВА
Мінск	8.00 15.00 1.74	НАЗВА
Віцебск	8.00 15.00 1.74	НАЗВА
Магілёў	7.50 14.50 1.74	НАЗВА
Гомель	7.50 14.50 1.74	НАЗВА
Брэст	8.10 15.10 1.74	НАЗВА

Звесткі аб курсе валют і аб суммах валютных абменаў у банках Мінска і Гомеля можна атрымаць у Беларускай Фондзе Сораса.

Акрамя таго, у Мінску і Гомелі працуюць спецыяльныя пункты па абмене валют.

Звесткі аб курсе валют і аб суммах валютных абменаў у банках Мінска і Гомеля можна атрымаць у Беларускай Фондзе Сораса.

Акрамя таго, у Мінску і Гомелі працуюць спецыяльныя пункты па абмене валют.

Звесткі аб курсе валют і аб суммах валютных абменаў у банках Мінска і Гомеля можна атрымаць у Беларускай Фондзе Сораса.

Акрамя таго, у Мінску і Гомелі працуюць спецыяльныя пункты па абмене валют.

Звесткі аб курсе валют і аб суммах валютных абменаў у банках Мінска і Гомеля можна атрымаць у Беларускай Фондзе Сораса.

Акрамя таго, у Мінску і Гомелі працуюць спецыяльныя пункты па абмене валют.

Звесткі аб курсе валют і аб суммах валютных абменаў у банках Мінска і Гомеля можна атрымаць у Беларускай Фондзе Сораса.

Акрамя таго, у Мінску і Гомелі працуюць спецыяльныя пункты па абмене валют.

Звесткі аб курсе валют і аб суммах валютных абменаў у банках Мінска і Гомеля можна атрымаць у Беларускай Фондзе Сораса.

Акрамя таго, у Мінску і Гомелі працуюць спецыяльныя пункты па абмене валют.

Звесткі аб курсе валют і аб суммах валютных абменаў у банках Мінска і Гомеля можна атрымаць у Беларускай Фондзе Сораса.

Акрамя таго, у Мінску і Гомелі працуюць спецыяльныя пункты па абмене валют.

Звесткі аб курсе валют і аб суммах валютных абменаў у банках Мінска і Гомеля можна атрымаць у Беларускай Фондзе Сораса.

Акрамя таго, у Мінску і Гомелі працуюць спецыяльныя пункты па абмене валют.

Звесткі аб курсе валют і аб суммах валютных абменаў у банках Мінска і Гомеля можна атрымаць у Беларускай Фондзе Сораса.

Акрамя таго, у Мінску і Гомелі працуюць спецыяльныя пункты па абмене валют.

Міхаіл БАКУМЕНКА

СКАРБЫ БЕЛАРУСКІХ МАГНАТАЎ

ён з захапленнем сустраў чутку аб вяртанні нібыта выратаванага царэвіча Дамітрыя.

20 чэрвеня 1605 года самазванец беспераходна ўступіў у Маскву ўрачыста і пышна. Пад няспынны бой званоў усіх маскоўскіх царкваў яго працэсія ўрачыста рухалася па вуліцах. Наперадзе палякі, літаўрысты, трубачы, дружина крнікаў з коп'ямі, пішчальнікі, каласніцы, запрэжаныя шасцёркамі, верхавыя коні царскія, багата ўпрыгожаныя; далей барабаншчыкі і палкі расіян, духавенства з іконамі і крыжамі і Лжэ-дзімітрый на белым кані, у шыкоўным адзенні, у ззяючых золатам каралях цаной у 150 тысяч чырвонцаў; вакол яго 60 баяр і князёў; за імі дружина літоўская, немцы, казакі і стральцы. Вуліцы былі запоўнены незлічоным мноствам людзей; на дахах дамоў і нават царкваў, на вежах і сценах — таксама гледачы. Убачыўшы Лжэдзімітрыя, народ падаў ніцма з воклічамі: «Дзень добры, бацька наш, гасудар і вялікі князь Дамітрый Іванавіч, выратаваны Богам для нашага працвіцання! Ззяй і красуйся, о сонца Расіі!»

Праз месяц, 21 ліпеня, ён вячаўся ва Успенскім саборы на прастоі як цар і Вялікі князь усяе Русі Дамітрый Іванавіч. Стаўшы царом, самазванец перш за ўсё чыста знешнімі атрыбутамі імкнуўся падкрэсліць законнасць і веліч сваёй улады. Як сведчыць Г. Паерле, Ілжэдзімітрый прымаў іншааземцаў, сядзячы на троне з чыстага сярэбра з пазалотай, пад балдахінам. Вакол трона ляжалі чатыры сярэбраныя левы, а па абодвух баках стаялі два грыфоны: адзін з дзяржавой, другі — з мячом. Марына Мнішак сцвярджала, што трон яе мужа быў з чыстага золата, што льевоў было больш і яны былі «велічней з ваўка», і што балдахін, увенчаны дзяржавой, меў на вероў «арла велічней з сапраўднага і вялікай цаны».

Трон акружалі рынды — патомкі славы-тых сем'яў у белым адзенні і залатых нагрудных ланцугах. У руках яны трымалі пазалочаныя сякеркі — чаканы на доўгіх тапарышчах, паклаўшы іх на правае плячо лязом наперад і крыху ўверх...

Ілжэдзімітрый падвой і жававанне саноўнікам і войску, адмяніў многія гандлёвыя і судовыя пошліны; строга забараніў усякае хабарніцтва і пакараў многіх суддзяў; аб'явіў, што ў кожную сераду і суботу будзе сам прымаць чалавечы ад скаржнікаў на Чырвоным ганку. Аднак загадаў усіх беглых вярнуць памешчыкам. Каб паказаць давер да сапраўдных расіян, Ілжэдзімітрый адпусціў сваіх замежных чалавечыкаў і іншых набліжэных з палякаў, узнагародзіўшы кожнага з іх за верную службу сарака золотымі і футрамі, чым толькі павялічыў іх сквапнасць, але не задаволіў іх карысліваасці, яны хацелі намянога больш, не выязджалі з Масквы, скардзіліся на лёс і балвалі!

Лжэдзімітрый, які атрымаў кантроль над усімі багаццямі царскай казны, скарбамі Маскоўскага Крамля і Манетным дваром, раскідваў направа і налева чырвонцы, каштоўныя рэчы і ўсе маскоўскія скарбы. Назавешаныя за сотні гадоў дынастыяй Каліты каштоўнасці і скарбы расцягваліся Самазванцам без усякага ўліку і кантролю. Нават трон, на якім ён сядзеў, прапаў ў час падзей Смутнага часу, — відэць, быў разабраны на часткі і вывезены цалкам.

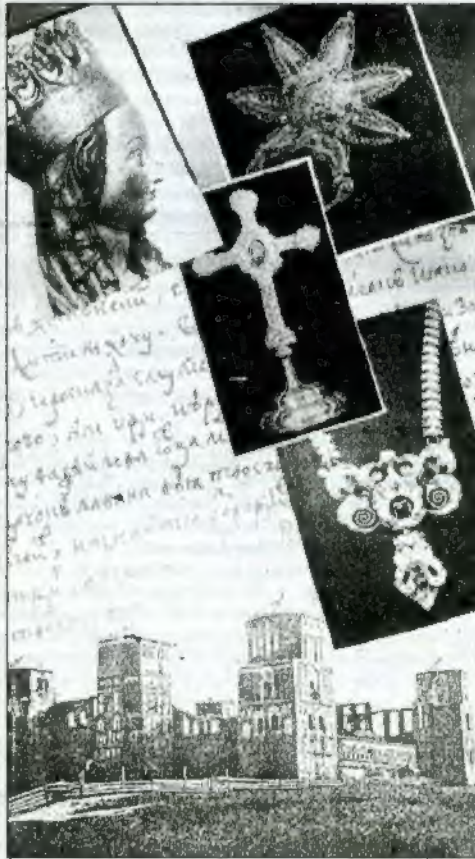
Пра багацце царскай казны маскоўскіх гасудароў расказвае начальнік атрада чалавечыкаў Ілжэдзімітрыя француз Якаў Маржарэт у кнізе «Стан Расійскай дзяржавы — аповяды пра Дамітрыя Самазванца», выдадзенай у 1859 годзе ў Санкт-Пецярбургу:

«Я бачыў у гэтай казне да 50 царскіх адзежын, выштых замест пазументу каштоўнымі ўзорамі; бачыў адзенне, расшытае жэмчугам зверху да нізку ці на фут, п'яфута і пальцы чатыры па ўсяму кругу; з паўтэрзіна пакрывалаў, унізаных жэмчугам, іншыя падобныя рэчы. Там жа захоўваюцца вельмі дарагія каменні, якія штогод купляюцца, уключаючы тыя, што дорацца пасламі; чатыры кароны, з якіх тры царскія і адна старадаўняя вялікая княжэская, акрамя падрыхтаванай, але яшчэ не зусім аздобленай для царыцы, Дамітрыевай жонкі... два скіпетры і дзве дзяржавы залатыя».

Маржарэт упамінае таксама аб двух царскіх посахах: адным — з цэлай косці адзінарога і другім — з чыстага золата. «Я бачыў, — піша далей Маржарэт, — вельмі многа залатых талерак, бакалаў, рознай велічыні і не-

Калаж Яўгена ПЯСЕЦКАГА.

злічонае мноства сярэбранага посуду, вышлага на іх і нявышлага на іх... бачыў мноства велізарных сярэбраных тазоў з ручкамі па баках. Увесь гэты посуд рускай работы. Акрамя таго, ёсць мноства сярэбраных рэчаў нямецкіх, англійскіх, польскіх, паднесеных цару іншааземнымі пасламі ці купленых як рэзкія вырабы».

Аб дарагіх тканінах Маржарэт піша: «У казне ёсць многа ўсякай шаўковай тканіны, залатой і сярэбранай парчой, персідскага, турэцкага, усякага іншага аксаміту, атласу, камі, тафты і іншых шаўковых тканін».

Сакратар самазванца Ян Бучынскі запэўніваў, нібыта ўсяго за шэсць месяцаў Дзімітрый раздаў з казны сем з паловай мільёнаў залатых, ці два з паловай мільёнаў рублёў. На пасяджэнні баярскай думы М. Н. Тацішчаў аб'явіў, нібыта пасля Барыса Гадунова засталася ўсяго дзвесце тысяч рублёў. Бягучыя паступленні склалі сто пяцьдзесят тысяч, і ў манастыроў цар па-

зчыў некалькі дзесяткаў тысяч рублёў.

Маржарэт разам з Бучынскім і галандскім купцом Ісакам Маса неаднаразова суправаджаў самазванца ў царскую скарбніцу, і ўсе расказваюць аб поўным і бескантрольным гаспадаранні Лжэдзімітрыя ў царскай казне: «...Ды і перакапалі ўсе старажытныя скарбы, якія ляжалі сто гадоў і больш, расставілі і расклаі на яго погляд».

З розных гістарычных крыніц дакладна вядомы вялізныя канфіскацыі, зробленыя Лжэдзімітрыем з Казённой палаты. Адно падарункі каштоўнымі рэчамі, пасланцы Марыне Мнішак, склалі, паводле даных, сабраных Ісакам Маса, на маскоўскія грошы больш за 130 тысяч рублёў. «І гэта, — дадае Ісаак Маса, — толькі тое, што дакладна вядома, не лічачы таго, што тайна было адпраўлена ў Польшчу яшчэ многа каштоўных рэчаў і нявеста магла забяспечыць сябе і сваю світу для ўрачыстага ўезду ў Маскву».

Самозванец абяцаў адправіць Мнішкам 50 тысяч рублёў на прыданае нявесте, аплату даўгоў цесця, пераезд, але ледзь паслаў пятую частку абяцанага, а іншае кампенсавалі каштоўнасцямі. Адпраўлены ў Самбар Ян Бучынскі ўласнымі рукамі склаў каштарыс «вясельных» расходаў: звыш ста тысяч золотых на выплату неадкладных даўгоў Мнішак, 100 тысяч — на пасаг нявесте, па 100 золотых кожнаму жаўнеру (Ян Бучынскі замяніў слова «жаўнер» на «сябру»), па 50 — гайдукам. Жаўнеры і гайдукі былі запрошаны Лжэдзімітрыем на вяселле — гэта было дадатковае наёмнае войска, без якога Лжэдзімітрый не спадзяваўся ўсесцець на троне.

У ролі свата Лжэдзімітрыя выступаў дзядзька Афанасій Уласеў з пасольствам у 300 чалавек, якое даставіла ў Польшчу царскія падарункі: Юрыю Мнішак, бацьку нявесты, — футра з царскага пляча, вараного каня ў залатым убранні, каштоўную зброю, дываны і футры. Падарункі нявесте, выстаўленыя ў каралеўскай рэзідэнцыі, выклікалі агульнае здзіўленне. Тут быў жамчужны карабель, які несе па сярэбраных хваліх (яго ацэньвалі ў 60 тысяч золотых), шкатулка ў выглядзе залатога вала, поўная алмазаў, пярсцёнкі і крыжы з камянямі, вялікія жамчужныя, залачоныя слон з гадзіннікам, забяспечаным музычным устроём і рухомымі фігуркамі, мноства парчы і карункаў.

Пасланцы Лжэдзімітрыя адвезлі ў Самбар дзвесце тысяч золотых, а затым яшчэ шэсць тысяч залатых дублонаў. Наёмнікі патрабавалі вялікіх грошай, і Мнішак разрываўся на часткі. Паспешліва шылі новыя сукенкі і збіралі пасаг, дастойны царскай нявесты. Адначасова людзі Мнішака закуплялі вялікія партыі зброі ў ўсюды вербавалі ландскнехтаў. Грошай не хапала, і Мнішак пазычыў 14 тысяч золотых у царскіх пасланцоў, набралі на дваццаць тысяч золотых у маскоўскіх купцоў футраў і сукна.

Ілжэдзімітрый слаў падарункі не толькі сваёй нявесте Марыне Мнішак, але і каталіцкай царкве. «У далейшым, — піша Маса, упамінаючы аб новых пасылках у Польшчу, — не быў забыты і папа рымскі».

Аб атрыманых падарунках у сваім даёніку піша і сама Марына, упамінаючы сярод розных падарункаў пра абраз Троіцы, усупланы самацветамі, пра падарункі яе бацьку, брату і іншым сваякам, а таксама пра дары, якія, як ёй было вядома, былі пасланы самазванцам польскаму каралю Сігізмунду.

Стаўшы рускім царом, Ілжэдзімітрый веў грашовыя справы з ранейшай лёгкадумнасцю. Ён літаральна хварэў на эквапнасць. Не задавальняючыся крамлёўскімі скарбамі, ён купляў любыя каштоўнасці, якія трапляліся яму на вочы. Пануўшы аб страці да пакупак, у Маскву спышаліся купцы і гандляры каштоўнасцямі з Польшчы, Германіі і іншых краін. Калі ў самазванца скончыліся грошы, ён пачаў разлічвацца з гандлярамі вэскалямі. У Маскву пацягнуліся крэдытары Атрэп'ева ў дні яго замежных вандраванняў, прад'являючы даўні вэскалі да аплаты. Самазванец столькі наздаваў вэскаляў, што Казённым прыказ адмаўляўся аплачваць іх...

Схілы да франтаўства, Ілжэдзімітрый на прыёмах і балях па некалькі разоў мяняў адзенне, з'яўляючыся спачатку ў рускім армяку, у футры, а затым у страката-чырвоным аксамітавым жупане з зялёнымі і сінімі кветкамі па ім і чырвонай аксамітавай апанчы з шасцю сэрцамі на месцы пятліці. Галаву яго ўпрыгожвала венгерская шапачка з пярком. Каб дадаць сабе росту, ён насіў незвычайнай вышыні футравыя шапкі і боты на высокіх абцасах.

2 мая 1606 года царская нявеста са світай прыбыла ў Маскву. Уражанне было такое, што ў горад уступае армія, а не вясельная працэсія. Наперадзе ішла пяхота са зброяй. За ёю ехалі коннікі, закаваныя ў панцыры, з коп'ямі і мячамі. Гардавалі гусары. За карэтай Марыны ішлі шляхціцы ў прыгожым убранні. Іх суправаджаў натоўп уброевых слуг. За войскам ішоў абоз. Размясціўшыся за варотамі адведзеных ім двароў, прыслуга разам са скарбам выгрузала з фур зброю і ахалкамі насіла яе ў дамы...

(Працяг будзе).

ЛЕЎ ІВАНОВІЧ САПЕГА — магнат і асветнік Беларусі, які старанна выконваў многія дзяржаўныя абавязкі — сакратара, падканцлера, канцлера, а затым і гетмана Вялікага княства Літоўскага, здолеў увасобіць свой розум і вопыт у Статут — самае значнае, як сцвярджаюць многія, дасягненне юрыдычнай думкі ў Еўропе XVI стагоддзя. Закон перакладаўся на многія мовы свету і выдаваўся ў Расіі, Польшчы, Германіі. Больш як два стагоддзі ён быў законам на тэрыторыі Беларусі, Літвы, Эстоніі, Левабярэжнай Украіны. Статут і сёння з'яўляецца самым значным помнікам культуры сярэднявечча. І ў гэтым заслуга яго стваральніка і рэдактара Льва Іванавіча Сапегі. Так, дзякуючы Сапегу на беларускай зямлі раней, чым у іншых славянскіх народаў, паявіўся звод законаў...

У галіне рэлігіі сам Сапега, прыняўшы ў 1588 годзе каталіцтва, змагаўся супраць заняцця палякамі пасадаў у царкоўных структурах, бачачы ў гэтым небяспеку паланізацыі беларусаў. Дзесцяць гадоў Сапега веў барацьбу з каралём і абараніў правы княства (значыць — Беларусі!), дабіўшыся прызначэння на віленскую каталіцкую кафедру 26 красавіка 1600 года беларуса Бенедыкта Войны.

Выдатны талент дыпламата праявіў Сапега ў 1600 годзе пры зацяжнай вайне са Швецыяй, калі кароль Сігізмунд III пачаў вайну за карону дзеда і яму патрэбны быў мір з Маскоўскай Руссю. Перамогшы ў гарачых дыскусіях вядомых маскоўскіх дыпламатаў таго часу Івана Тацішчава, Стэфана і Івана Гадуновых, Міхаілу Абаленскага і іншых, Сапега дабіўся заключэння дваццацігадовага міру з царом Барысам Гадуновым у 1601 годзе.

На перагаворах у Маскве, вылучаючы праект руска-польска-літоўскай федэрацыі Л. Сапега гаварыў, што народы, якімі кіраваў Барыс Гадуноў і Сігізмунд III, «паходзяць ад аднаго народа славянскага» і «сутнасць адной веры і адной мовы». І літоўскія, і рускія дыпламаты заўсёды падкрэслівалі, што іх патрабаванні прадыхтаваны не прагматычнымі меркаваннямі, а хрысціянскай этыкай. Прычым гэта было не толькі гістарычна, але часткова і сапраўдным поглядам на адносіны паміж беларускім і рускім народам...

У другой палове XVI—пачатку XVII стагоддзя, у перыяд няспынных ваенных уварванняў крымскіх татар, Швецыі і Маскоўскай Русі, Беларусь захавала сваю свабоду дзякуючы многім фактарам, у тым ліку і рэзультатаўнай дзяржаўна-дыпламатычнай дзейнасці Льва Іванавіча Сапегі, рознабакова таленавітага чалавека, прыроджанага дыпламата, мудрага і спрытнага палітыка, публіцыста і літаратара, вельмі адукаванага юрыста і вучонага...

Са з'яўленнем у Польшчы Лжэдзімітрыя I і Леў Іванавіч Сапега, і яго сын Ян, які многія іншыя магнаты Беларусі, падтрымлівалі авантурыста. Аднак не маючы рацыі тыя расійскія гісторыкі, якія сцвярджаюць, што Лжэдзімітрый — параджанне палякаў. Паводле вобразнага выказвання В. А. Ключэўскага, — ён «быў спечаны ў польскай печцы, а заквашаны ў Маскве». Гэта справа рук маскоўскіх баяр і вынік вельмі складанай абстаноўкі ў Расіі, што бярэ свой пачатак з 1598 года, калі ў Маскве тры гады запар — у 1601, 1602, 1603-м гадах — адарыўся небылы неўрадавай і голад, які суправаджаўся страшным народным паморкам, крывадымі бунтамі, а затым і паходам на Маскву Лжэдзімітрыя I, якога падтрымлівалі не толькі магнаты і шляхта, але і польскі кароль Сігізмунд, і папскі нунцый (пасол) у Польшчы — Рангоні.

Сігізмунд III — кароль польскі (1587—1632) у 1604—1605 гадах праводзячы палітыку скрытай інтэрвенцыі ў Маскоўскую Русь, падтрымліваў Дамітрыя Самазванца, у 1609 годзе, асудзіўшы Смаленск, пачаў адкрытую інтэрвенцыю. Да войскаў Ілжэдзімітрыя далучыліся натоўпы авантурыстаў, збыдчелай шляхты, што падагрэваліся шчодрымі і бяздумна раздаваемымі абяцанкамі самазванца ўзнагародзіць усіх, хто яго падтрымлівае, зямлямі, халопамі, грашмыма і каштоўнасцямі з царскай казны...

Леў Сапега, як разважлівы палітык, таксама падтрымліваў паход Ілжэдзімітрыя I на Маскву. Аслабленне Маскоўскай дзяржавы было выгадна Вялікаму княству Літоўскаму. Пазней, калі абстаноўка ў Маскве рэзка змянілася, Сапега быў сярод тых, хто 15 студзеня 1609 года на Варшаўскім сейме выказаўся за неадкладны пачатак вайны з Масквой, разлічваўчы на лёгкі і хуткі поспех, паколькі тады Маскоўская Русь была знішчана не толькі казацкімі паўстаннямі, але і выматана вайной з Ілжэдзімітрыем II.

Канцлер Сапега ставіў у гэтай вайне канкрэтныя мэты — расшырыць граніцы Вялікага княства на ўсходзе за кошт ўключэння смаленскіх зямель. Падтрымліваў ён і ўзыходжанне на рускі прастол каралевіча Уладзіслава, што з'яўлялася галоўнай мэтай вайны. Але гэта было потым...

«Неспакойны час» на Русі, голад і паморак настолькі азлобілі расійскі народ, што

(Працяг. Пачатак у №№ 11—12, 18—19)

АНТАЛОГІЯ БЕЛАРУСКАЙ ПЕСНІ

ПАДАЮЦЬ ЗОРЫ

Паэт і зоркі. Іх існаванне непадзельнае. Душа паэта, асвечаная памяццю касмічных высяў, пастаянна выпраменьвае святло, якое ўвасабляецца ў лірычных радках, што пабуджаюць усіх, хто дакрануўся да іх, пачуццямі дацягнуцца да нябесных вышынь, хоць у думках вярнуцца ў завоблачныя далі. Людзі прагнуць бачыць зоркі, жадаюць адчуць іх таямнічую сілу, устраляюцца душою ад іх чароўнай красы. І пры любой мажлівасці згадваюць іх.

Так было і з Алесем Бадаком у той летні дзень 1994 года, калі дамоў патэлефанаваў Леанід Захлеўны. Ён папрасіў захаць у Саюз кампазітараў і праслухаць там музыку да новай песні. У іх сумеснай творчасці склаўся такі парадак: Леанід выношаў мелодыю, апрацоўваў яе, занаўваў, а потым прапаноўваў напісаць тэкст. У садружнасці Леанід і Алесь ужо стварылі песні «Асенні вечар», «Дзіўны востраў». Леанід, як і іншым кампазітарам, якія працавалі з Алесем, падабалася яго здольнасць адчуць музыку, па-свойму асэнсавач яе і напісаць паэтычны тэкст з запамінальнымі вобразаі, трапнымі мастацкімі дэталімі.

Мелодыя, якую найграў Леанід, кранула Алесь. Яе глаўнасць, вальсавасць прыносілі адчуванне палёту, знаходжанне ў нейкім дзіўным закаханым стане. Настрой кампазітара, які напісаў музыку пад уздзеяннем веснавых хваляванняў (на партытуры пазначана нават дакладная дата: 19.04.91), перадаўся пэту.

Тэкст песні склаўся амаль адразу. Мелодыя навяяла Алесю прыемныя ўспаміны: у памяці ўсплывалі знаёмыя ляхавіцкія краявіды, вечаровы змрок, зорнае неба, прысутнасць блізкай асобы. Пакуль ён пераходзіў плошчу Свабоды, ад Саюза кампазітараў да прыпынку насупраць, верш быў складзены.

Кампазітару вельмі спадабаўся тэкст. Асабліва ўражваюць мастацкія дэталі, якія вынікаюць з фальклору, пераастаюць у па-філасофску абагульнены вобраз. «Падаюць зоры...» — вобраз-асэнсаванне: у тым імгненні, калі рушыцца вечнае з вечных — праманістая зорка, закаханая імкнуча паспець загадаць на будучыню, пажадаць трываласці адносінаў, застацца побач з любою асобаю назаўжды. У каханні ўсё папарадаксальна: імгненні ператвараюцца ў вечнасць, трываласць грунтуецца на разбурэнні, нараджэнне — на смерці. Якраз гэты рамантычны выраз «падаюць зоры» Алесь паклаў у аснову прыпева.

Прэм'ера песні «Падаюць зоры» адбылася 7 жніўня 1994 г. Яе спявалі Якаў Навуменка і Наталія Раманоўская. Мяккі, задзішны дыялог узаўняе непаўторныя моманты сустрэч, вечнага жадання заставацца разам, выклікае светлыя ўспаміны пра хвіліны, напоўненыя страснымі пачуццямі кахання, калі сэрца, не зважаючы на разнастайныя абставіны, прагне паразумення, адзіства.

Міхась ШАВЫРКІН.

ЦІ МОЖНА ЗРАБІЦЬ «НАРОДНЫ» СУПЕРШЛЯГЕР «НА МОВЕ»?..

Яшчэ зусім нядаўна імя паэта Алесь Бадак ледзь не штодня гучала па беларускім радыё. Разумела, не па прычыне яго паэтычных здабыткаў. І зусім не таму, што Бадак піша добрыя альбо дрэнныя вершы. Літаратурныя перадачы гучаць, як правіла, бліжэй да паўночы. І ўсёнароднюю раскрутку радыё пэту прынесці не можа. Алесь Бадак — паэт-песеннік. Напісаў, нягледзячы на свае маладыя гады, недзе каля сотні песень. Выканаўцамі яго твораў з'яўляюцца Аляксандр Саладуха, Іна Афанасьева, Якаў Навуменка і шмат хто яшчэ з добрых беларускіх спевакоў. І ўсё ж Алесь Бадак згадваецца ў дачыненні да беларускай песні нашмат радзей. Што ж здарылася? На гэтак і іншае пытанні і адказвае паэт-песеннік Алесь БАДАК.

— Алесь, мне, як дылетанту ў песенных справах, падаецца, што быў час, былі гады, — я маю на ўвазе час руплівай беларусізацыі, урачыстага шэсця Закона аб мовах, — калі беларуская песня была ўсім патрэбна. Прызнацца, я нават дзіўлюся, як гэта так складала па-беларуску спявае Аляксандр Саладуха...

— Магчыма, нават за ўсю папярэднюю гісторыю свайго існавання беларуская эстрадная песня не мела такога стымулу для развіцця, а беларускае слова не карысталася такім попытам сярод кампазітараў і выканаўцаў, як у апошнія некалькі гадоў. За гэты час з'явілася небыццё для нас колькасць твораў, якія калі і не любілі, то ва ўсім разе ведалі практычна ўсе. Успомні, напрыклад: «Гуляць дык гуляць», «Цыганка», «Малады і нежанаты», «Белае віно і чырвоная», «Даставай. Язэг, гармонік»... Але там, дзе мастацтвам кіруе не здаровы сэнс, а палітычныя амбіцыі, цудоўны палац вельмі лёгка ператвараецца ў міраж. У нас і раней цалкам беларускамоўныя музычныя радыё і тэлеперадачы (я маю на ўвазе рэгулярныя і розныя песенныя конкурсы, хіт-парады, фестывалі) можна было пералічыць на пальцах адной рукі. Летась жа іх не стала наогул. Калі не лічыць, вядома, некалі маладзечанскі, а цяпер мінскі фестываль беларускіх песні і паэзіі, які рыхтуе нястомны Міхал Фінберг, але ж ён праходзіць толькі раз у год. Ды і то шырацца чуткі, што можа нават будзе праводзіцца радзей.

— У мяне такое ўражанне, што мы замест размовы па сутнасці настроіваемся на хвалю адраджэнска-актуальнай (праўда, не сёння, а недзе дэма-трыма гадамі раней) тэрміналогіі, спадручнага для яе абсягаў дыялогу...

— Я ні ў якім разе не супраць рускамоўных песень...

— Алесь, ды я ж цябе не абвінавачваю. Хачу дазнацца праўду: няўжо леташняе майскае волевыяўленне адбіла ахвоту спяваць па-беларуску ў тых, хто яшчэ ўчора, відаць, толькі і чакаў, што ты як найхутчэй для іх напішаў песню?

— Пры чым тут абвінавачванні? Перакананы, што кожны творца павінен пісаць на той мове, якую ён лепей адчувае, якая яму блі-

жэй. І рускамоўныя песні павінны гучаць на розных фестывальных і конкурсных пляцоўках. Але я не разумею, навошта ім імкнуча сесці на ўжо занятую беларускім песняй лаву, калі побач процьма пустых?

— Не ведаю, пра якую ты лаву гаворыш. Як на мой прыватны погляд, то пра цеснату ці не зарана гаварыць. Былі б песні — будуць і лавы. Няхай сабе і «тапчоны» будуць, але ж каб толькі песні былі. Сапраўдныя, беларускія песні.

— Усё ж я перакананы, што беларуская песня будзе жыць. І гаворка, у прынцыпе, не аб тым. Гаворка ж пра тое, што яна апошнім часам пачала імкнуцца отрачваць заваявання ёю пазіцыі. Калі, здавалася, і самыя вялікія скептыкі вось-вось павералі, што можна зрабіць «народны» супершлягер і «на мове», што Масква, у бок якой многія ўсё яшчэ глядзяць з наіўным спадзяваннем, прызнае толькі «мову» грошай, прычым у такой колькасці (для сапраўднай «раскруткі»), што трэба прышываць спецыяльную кішню, каб іх умясціць. Сёння, сустракаючыся з кім-небудзь з гэтых маладых скептыкаў, я часам чую: «А давай перакладзем наш... (а далей ужо ідзе назва песні) на рускую мову. Цяпер жа можна...» Шкада, што ў нас вельмі мала такіх аўтарытэтных і ўсімі любімых прафесіяналаў, як, напрыклад, Анатоль Ярмоленка, які не толькі сам усё жыццё прапагандаваў і прапагандаваў беларускую песню, але і пераканвае ў неабходнасці гэтай справы сваіх цудоўных выканаўцаў са студыі «Сябры». Ці той жа Міхал Фінберг. Ці музычны рэдактар Людміла Палкоўніцава, якая прывяла ў беларускую эстраду многіх маладых твораў, у тым ліку, дарэчы, і мяне.

— Вось мы і дабраліся да цябе. Чаму ў апошні час радзей пачала гучаць твая песня, песня, зробленая дзякуючы табе як пэту?

— У асноўным я працаваў для беларускай маладзёжнай песні. Працаваў з маладымі выканаўцамі. Загадзя заўсёды быў упэўнены, што тое, што я раблю, ва ўсім разе большасць маіх песень разлічана гады на чатыры гучанні. Словам, пісаў для беларускай маладзёжнай эстрады.

— А наколькі ж сама маладзёжная эст-

Верш Алесь БАДАК

Я твае пацалуе далоні.
Мне так цяжка было без цябе,
Што баюся я нават сягоння
І на міг адпусціць ад сябе.

Прыпеў:

Падаюць зоры, падаюць зоры
Ціхай начною парой.
Падаюць зоры, падаюць зоры,
Светлаю стануць расой.
Я загадаю: ў шчасці і горы
Не расставацца з табой.

Музыка Леаніда ЗАХЛЕЎНАГА

Гавары, буду слухаць да рання
І хмялю ад пагляду твайго.
Што мы зналі з табой пра каханне
Да разлукі ў некалькі год?!

Прыпеў:

Што было — назаўсёды пакіне
І растане ў зорнай начы.
Мы ў мінулае дзверы зачынім
І далёка закінем ключы.

Прыпеў:

У тэмпе вальса

рада, выканаўцы рэагавалі менавіта на тваю творчасць, наколькі актыўна бралі твае песні?

— Ты ж сам сцвярджаеш, што раней мае песні даволі часта гучалі. Значыць, попыт быў. Сёння ж сталі гучаць радзей не мае песні, а стала гучаць радзей увогуле беларускамоўная песня. Паглядзі, колькі за апошнія гады з'явілася беларускіх шлягераў? Раней жа ў садочку дзяткі спявалі: «Цыганка — раз, цыганка — два»... А сёння што? Ці з'явіўся сёлета хоць адзін шлягер, які спявала б рэспубліка?

— Дык, можа, акрамя прычыны ў паэтах-песенніках?

— Не, я думаю, што прычына крышчу ў іншым. Чаму раней нараджалася шмат шлягераў, а зараз — ніводнага? Адзін са шляхоў, дзе ёсць вялікі стымул, — калі шлягер пішацца пад канкрэтным перадачю. Была ў нас (цалкам беларускамоўная) «Залатая ліра» — той жа хіт-парад беларускай песні. Усё ведалі, што на гэтую перадачу трэба выходзіць з беларускамоўнай песняй. Калі ты напішаў добрую песню, то яна ўвойдзе ў фінал. Адапаведна — будзе гучаць у спрыяльных для слухакоў і глядачоў час. Магчыма, песня будзе растыражана ў аўдыёкасетках. Для спевака, кампазітара, паэта быў стымул. Зараз такіх перадач няма. Беларускіямоўных. Зменшыўся попыт. Мала таго, тут яшчэ і такая бяда. Беларускую песню ў нас пісалі ў асноўным паэты-прафесіяналы, аўтары многіх вершаваных кніг. Рускія ж тэксты пісалі адзіні прафесіяналаў, а ў большасці — людзі, якія налаўчыліся рыфмаваць «крок — зрок». І зараз хлынуў патак гэтых песень. І па радыё, і па тэлебачанні. Людзі вельмі далёкія ад паэзіі, але яны лічаць, што могуць пісаць песні.

— Чаму паэты ўвогуле звяртаюцца да песеннага жанру?

— Хаця і цяжкі гэта клопат, але песня — усё ж лёгка, больш кароткі шлях да папулярнасці. Сёння ты напісаў шлягер, заўтра ён будзе пачуты ўсёй краінай, ты станеш папулярным.

— Махліва, гэта і дарагая праца для паэта — пісаць песні?

— У сэнсе матэрыяльным?

— Так.

— Гэта якраз праца вельмі недарагая. І, наколькі я ведаю, сёння песні амаль што не атлачваюцца. Ва ўсім разе, працэнтаў не дзе пяцідзесяць маіх песень ішлі бясплатна. Я пісаў не для радыё, а для выканаўцаў, для кампазітараў.

— Скажы шчыра, ці часта да цябе звярталіся нашы беларускія выканаўцы з просьбай напісаць песню для іх?

— Увогуле гады два, а можа і тры я аддаў цалкам песеннай творчасці. Практычна ў мяне не было ніводнага тыдня, калі б я не працаваў з новай музыкай, калі б не шукаў у сабе новы тэкст. Сёння я адчуваю па сабе, па сваіх сябрах-паэтах, што звяртаюцца спевакі, кампазітары ўсё радзей.

Гутарыў Алесь КАРЛЮКЕВІЧ.

ПРЭМІІ ЧАКАЮЦЬ СВАІХ УЛАДАЛЬНІКАЎ

У Міністэрстве культуры і друку пачата падрыхтоўка да Міжнароднага дня тэатра.

Да 27 сакавіка неабходна зрабіць вялікі аб'ём работы. Асноўная яе частка ляжа на плечы камісіі на чале з народным артыстам СССР Рэціславам Янкоўскім. Ёй трэба будзе адабраць пяць кандыдатаў на вышэйшыя тэатральныя прэміі.

Пакуль жа ўсе тэатры краіны заняты тым, што вылучаюць сваіх прэтэндэнтаў. А яны, перш за ўсё, павінны быць дастойны імён тых выдатных дзеячаў нацыянальнага мастацтва, якімі названыя прэміі: Ларысы Александровскай, Ігната Буйніцкага, Еўсцігнея Міровіча, Кандрата Крапіва і Любоўі Мазалеўскай.

Вольга ШЧАДРЫНА, БЕЛТА.

ТЭЛЕБАЧАННЕ, 27 студзеня

Беларускае тэлебачанне

9.55 «Усё пра ўсё». Інфармацыйна-пазнавальная праграма. 10.15 Еўрапейская дваццатка. Музычная праграма МТВ. 11.00 «Маё каханне, мой смутак». 12.00 «Свет прыроды і захапленні». 12.35 Шматгалоссе. 13.05 Калаж. Для дзелавых людзей. 13.30 «Прэм'ера». Дак. фільмы «Рыбачкае шчасце», «Вандроўкі па Браславе». 14.15 «Ліса, мядзведзь і мужык». Мультифільм. 14.25 «Калейдаскоп сустрэч». Беларускія школьнікі ва Узбекістане. 15.25 Музычны салон Элеаноры Язерскай. Гасць праграмы — балетмайстар Валянцін Елізар'еў. 16.20 Беларускі дом. Да 75-годдзя народнага пісьменніка Беларусі І. Мележа. 17.00 Чацвёртае вымярэнне. 17.45 «Зорная ростань». Брасцка-Магілёўскі тур. 18.25 Галерэя. Рабочы-рацыяналізатар Леанід Патаповіч. Аўтарская праграма Таццяны Ягоравай. 19.00 «Трое ў лодцы, не лічачы сабакі». Маст. фільм. 1-я серыя. 20.05 Банка коміксаў. 20.40 Калыханка. 21.00 Навіны. 21.45 «У Новы год — з надзеяй і дабрам». Частка 3-я. 23.35 «Тыгры ў памадзё». Маст. фільм (Італія).

ГРТ

8.00, 14.00, 17.00, 22.25 Навіны. 9.30 «Не зявай». 10.00 Ранішняя пошта. 10.35 Смак. 10.50 «Неяк аднойчы...» 11.00 Аляксандра і Марк Захаравы. 11.45, 14.20 Мультифільмы. 12.00 Р. Быкаў у гістарычным фарсе «Яно». 14.45 У свеце жывёл. 15.20 «Акіно ў Еўропу». 15.50 Бамонд. 16.10 «Шчаслівы выпадак». 17.20 Тэлекоп. 17.55 Вясліны гісторыі ў «Ералашы». 18.20 «Жанчына, якая спявае». 19.45 «Добрай ночы, малышы!» 20.00 Час. 20.40 «Дэтэктыўнае агенства «Месяцавае святло». Серыял. 21.35 «Бройн рынг». 22.35 Камедыя «Дарога на Вэбл».

Канал «Радзя»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00 Весткі. 7.25 «Што дзень наступны...» 7.30 «Ваўкуляк, ці Загадка доктара Нікадзіма». 7.45 Залаты ключык. 8.05 Этыкетка. 8.15 Твае магчымасці, чалавек. 8.45 Парламенцкі тыдзень. 9.30 Вялікі хакей. 10.00 Як жыць будзем? 10.45, 22.30, 23.55 Служба 299-00-00. 11.00 Кар'ера. 11.30 Пілігрым. 12.15 Сігналны экзэмпляр. 12.25 Караоке па-руску. 12.45 Кінаафіша. 13.20 Да факта. 13.35 «Эмілі». Тэлефільм (Канада). 14.30 Футбол без граніц. 15.10 Імперыя гульні. «Гладзятары». 16.00 Фігурнае катанне. Чэмпіянат Еўропы. Жанчыны. Адвольная праграма. 17.15 «Вальс залатых цэлюлоў». Маст. фільм. 18.25 Камедыя становішчаў. Фрэдзі Стар. 19.25 «Суботні вечар з Максімам Дунаевскім». 21.05 Зусім сакрэтна. 22.45 Рака часу. 22.50 Аўтаімгненне. 22.55 Праграма «А». 0.10 Адамаў яблык.

НТБ

17.00 «Дыназавры, якога звалі Дэйк». 17.30 «Дог-шоу. Я і мая сабака». 18.00, 21.00 «Сёння». 18.35 Дак. фільм. «Шпіёны». 5-я серыя (ЗША). 19.05 «Кругі Уокер: правасуддзе па-тэхаску». 20.00 Надоечы. 20.45 Лялікі. 21.35 «Нелюды». Маст. фільм. 0.05 Трэцяе вока. 0.50 Начны канал. «Плейбой».

Санкт-Пецярбург

9.00 Стыль жыцця. 9.20 «Прызнанне». Маст. фільм. 10.45 Дзень нараджэння. 10.50 «...і ўсё было». 11.30 Ток-шоу «Наўздагада». 12.00 «Чароўная гісторыя». Музычны спектакль для дзяцей на музыку Марыса Равеля. 12.55 «Каштанка». Мультифільм. 13.30 Цэнтр міжрэгіяльных праграм. 15.00 Тэатральная правінцыя. 15.30, 18.30, 21.00 Інфарм ТБ. 15.40 Ленінградская блакада. 16.10 Зебра. 17.00 Тэлеканал «Не хочаш — не глядзі». 17.50 «Нічога, акрамя...» 18.10 Вялікі фестываль. 18.55 Спартоўная праграма. 20.25 Музычны момант. 20.30 «Смерць у прамым эфіры». Крымінальная гісторыя. 21.20 «Назаўсёды». Маст. фільм (Італія). 22.55 Музычны рай.

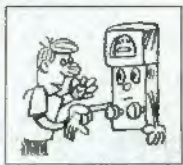
Прадаецца нядорага ўдзасць пад катэдж у г. Жодзіна, мікрарайон «Вяніссе», 10 сотак, прыватнае ўладанне.

Званіць у г. Мінску па тэл. 68-03-41 з 9.00 да 17.00.

Сябры, адгукніцеся!

Баженка У.В. і тыя, хто скончыў Рэчыцкі сельскаўпарадкавальны тэхнікум у 1958 годзе! Мой адрас: 230026, г. Гродна, бульвар «60 гадоў Кастрычніка», дом 20, кв. 79. ЕРМАЛІЦКІ Анатоль Аляксандравіч.

СЯМЕЙНЫ БЮДЖЭТ Праверце пульс электралічыльніка

Даследаванні, праведзеныя спецыялістамі ў розных сем'ях, паказалі, што амаль у кожнай з іх можна зменшыць спажыванне электраэнергіі ўдвая, пры гэтым не закранаўшы звычак і інтарэсаў людзей. Падлічыўшы, як гэта адаб'ецца на бюджэце вашай сем'і, вы зможаце прыняць канчатковае рашэнне — ці варта эканоміць на электраэнергіі? А для пачатку — некалькі парадаў.

1. Ліквідуйце многаражковую люстру, а асвятленне размяркуйце па баках пры дапамозе настольных лямпаў, таршэраў, бра. У выніку расход электраэнергіі на пакой 18—20 кв. м паменшыцца ў сярэднім на 200 кілават-гадзін у год.

2. Паколькі электраліфта з'яўляецца найбольш пражэрлівым спажыўцом электраэнергіі (1200—1400 кілават-гадзін у год), яе рэцэпнальнае выкарыстанне з'яўляецца адной з асноўных крыніц эканоміі, таму асабліва важна, каб выконваліся наступныя ўмовы:

- не выкарыстоўвайце посуд, які мае прагін дна па краях звыш 1 мм (эканомія электраэнергіі — 40—60 працэнтаў);
- дыяметры канфоркі і посуду павінны мець аптымальныя суадносіны ад 1:1 да 1:1,2 (эканомія — 10—20 працэнтаў);
- тэмпературны рэжым духоўкі, якая мае тэрмостат, павінен адпавядаць пэўнаму віду стравы, што гатуецца (эканомія 30—40 працэнтаў): тарты, бисквіты — каля 190°, булочки здобныя — 200—250°, рыба — 150—170°, вэндзіна — 150—170°, свініна — 170°.

3. Пры карыстанні халадзільнікам, які займае другое месца па спажыванню электраэнергіі, неабходна строга прытрымлівацца правілаў яго эксплуатацыі. Яны прадугледжваюць:

- своечасовае зняцце снежнага нарасу (не больш 1 см);
- шчыльнае прыляганне дзвярэй;
- устаноўку халадзільніка ў месцах, дзе на яго не трапляюць прамыя сонечныя промні, а таксама не ўздзейнічаюць іншыя крыніцы цяпла (пліта, радыатар);
- захоўванне ежы, астуджанай да пакаёвай тэмпературы;
- забеспячэнне ў камеры свабоднай цыркуляцыі паветра;
- адкрыванне дзвярэй на непрацяглы час.

ВАША ЗДAROЎЕ Пякотка замучыла

Калі ў вас пякотка (изжога), не трэба піць соду. Яна, папярэджаючы нямецкія ўрачы, толькі на кароткі час спыняе непрыемныя адчуванні: арганізм працягвае вырацоўваць кіслату. Прытым яшчэ больш інтэнсіўна. Усё можа скончыцца жывым страўнікам.

Добра дапамагае ад пякоткі настой, у які роўнымі часткамі ўваходзяць карань алтэі, лісце крапівы, сунічніку, мяты, падбелу, трыпутніку, трілісніку, трава крынічкі, дымніцы, святаянніку, кветкі наготкаў. Сталовую лыжку гэтай сумесі заліваюць 1/2 л кіпеню, настойваюць у тэрмасе 7-8 гадзін і прымаюць па 1-2 ст. лыжкі за 30 хвілін да яды.

Калі пякотка выклікана павышанай кіслотнасцю страўнікавага соку, неабходна прытрымлівацца дыеты, не ўжываць прадукты, багатыя цукрам і вугляводамі: яны хутка засвойваюцца арганізмам. Зусім нельга піць у гэтым выпадку «газіроўку», насычаную вуглекіслатай.

-1248-

ХАТНЯЯ МАЙСТЭРНЯ

Не спяшайцеся да шаўца

Абцас — найбольш слабачка абутку, таму ў майстэрню часцей за ўсё мы прыходзім з просьбай памяняць набойкі. Між іншым, гэта зусім нескладана зрабіць і без дапамогі шаўца. Прыслухайцеся да нашых парадаў.

Спачатку неабходна аддзяліць рэштку старой набойкі. Затым вострым нажом выраўнаваць паверхню абцаса, які падлягае рамонту, а зрэзаныя месцы зачысціць наждачным кругам або рашпілем. Цяпер трэба прымацаваць набойкі. З выбранага матэрыялу (зносастойкай гумы ці мікрапоры) выразаць адвольны кавалак, галоўнае, каб ён перакрываў рамантуемы ўчастак абутку, і намазаць яго і абцас клеём «Момент», «БФ» або эпаксіднай смалой. Клей падсушыць пры пакаёвай тэмпературы да выпарвання растваральніка. Потым набойку і абцас падагрэць над плітой ці паяльнікам на працягу 1-2 хвілін і прыціснуць іх адзін да аднаго. На клеёвое злучэнне неабходна пакласці груз на хвілін 40—50. Калі клей падсохне, застаецца акуртаць зрэзаныя рэшты матэрыялу і апрацаваць бакавую паверхню наждаком (гл. мал.).

ПАРАДЫ ЛЫЖНИКАМ

Рэстаўруруем падэшву

Змяняючы лыжныя мацаванні, прыходзіцца наноў свідраваць адтуліны ў падэшвах чаравікаў. Прапануем спосаб рэстаўрацыі падэшвы. Расплаўце непатрэбны поліэтыленавы флакон і вадкай масай запоўніце старыя адтуліны. Потым старанна іх разраўняйце і ўтрамбуйце гарачым нажом. Пасля такога рамонту можна свідраваць новыя адтуліны.

МАЛЕНЬКІЯ ХІТРАСЦІ

Мокры снег менш будзе наліпаць на лапату для расчэстка вуліцы або дарожак, калі змазаць яе з абодвух бакоў стэарынам або парафінам (гл. мал.).

А калі спецыяльнай лапаты ў вас няма, яе можна хутка змайстраваць, устаўіўшы паміж зубамі вілаў кавалак фанеры памерам 20х40 см (гл. мал.).

-1250-

ДАПАМОГУЦЬ НІТКІ І ІГОЛКА

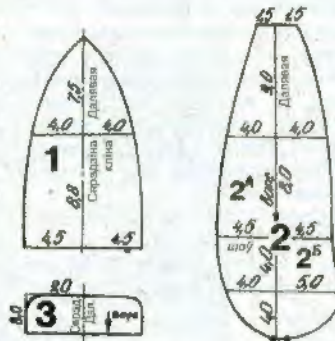
Дзіцячая шапачка

Як і абяцалі ў мінулым выпуску «Хатняй энцыклапедыі», сёння прапануем чарцяжы выкраяк дзіцячай вушанкі. Гэта вельмі зручная і крыху смешная шапачка з пампонам і футравымі вушкамі. Верхнія дэталі напатылічкі, казырка і бакавыя кліны з навушнікамі — з футра. Два прырадня і два заднія кліны, а таксама ніжнія дэталі казырка і напатылічкі — з тканіны-кампаньёна. Напатылічкі можна зрабіць адкідным і замацаваць яго на ліпучках ці кнопках.

Чарцяжы дадзены на 54-ы памер без уліку прыпускау на швы (гл. мал.).

ПЕРАЛІК ДЭТАЛЕЙ

1. Прырадня і заднія кліны верху — 4
- 1а. Падкладка — 4
2. Бакавыя футравыя кліны — 2
- 2а. Падкладка — 2
- 2б. Ніжняя дэталі навушніка — 2
3. Напатылічкі — 2 футравыя дэталі і казырок — 2 дэталі з тканіны-кампаньёна.

Сярэдняя кліна

ДАМСКІ САЛОН

Хочаце змяніць колер валасоў?

Не спяшайцеся за дарагімі імпортнымі фарбавальнікамі ў магазін ці камерцыйную краму. Нашы бабулі паспяхова абыходзіліся прыроднымі сродкамі. Паспрабуйце некалькі рэцэптаў, вядомых з даўніх часоў.

Адвар рамону надзе валасам **залацістае адценне**. Для яго прыгатавання 100 г кветак рамону заварыць кіпенем (дастаткова паўлітра). Праз 30—40 хвілін настой працадзіць і добра намачыць ім валасы.

Цудоўнае **каштанавае адценне** можа надаць валасам настойка з грэцкіх арэху. Трэба ўзяць 50 мл вады, 75 мл аліўкавага алею, 25 г галыну (квасцоў) і 15 г здробненых арэхаў. Сумесь патрымаць на лёгкім агні, астудзіць і змазваць ёю валасы.

Калі ў валасах з'явілася **сінізна**, паспрабуйце прымяніць адвар шалупіны цыбулі. Яго неабходна пракіпаціць да атрымання цёмна-бурага колеру. Астудзіць і рэгулярна намочваць валасы гэтай вадкасцю.

Для **асвятлення валасоў** выкарыстоўваюць сок лімона. Для гэтага сок цэлага лімона разбаўляюць шклянкай вады і моцна намочваюць валасы. Лімонны сок таксама надае валасам бляск, але гэты сродак не варта прымяняць для сухіх і тонкіх валасоў.

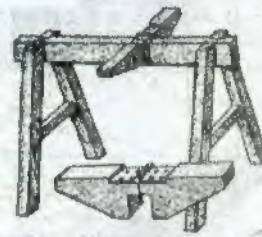
Каб валасы **пасвятлелі і сталі бліскучымі**, добра дабаўляць у ваду адвар рамону, сланечніку і барбарысу (іх бяруць у роўнай колькасці, заліваюць кіпенем, настойваюць каля гадзіны і, працадзіўшы, дабаўляюць адвар у ваду для паласкання галавы).

-1249-

КРЫХУ ВЫНАХОДЛІВАСЦІ

«Плячыстыя» козлы

У вас прадбачыцца сур'ёзны рамонт сцен або столі? Тады драбінамі не абыйсціся: патрэбен надзейны памост. А значыць, і козлы, на якія ляжа націлі. Для спрашчэння гэтай папярэдняй работы скарыстайце нашу параду: замест двух козлаў змайструйце адны, «плячыстыя» (гл. мал.). Яны добрыя і для націлі, і для сталярных работ: чым не трывалы варштат!

Канструкцыя «плячэй» простая: два брускі змацоўваюцца надзейнай пятлёй па памеру, які дазваляе ўстаўляваць іх у любы месцы папярочкі козлаў, а зверху можна мацаваць шчыт. Перавагі гэтай канструкцыі вы ацэніце самі.

КАРЫСНЫЯ ПАРАДЫ

Без алмаза і шкларэза?

Чым можна разрэзаць шкло, калі няма спецыяльных інструментаў — алмаза або шкларэза?

Напільнікам робяць маленькі надпіл на краі шкла, там, дзе павінна пачацца лінія адрэзу. Затым напальваюць да чырвані цвік, убіты ў драўляную ручку, прыкладваюць да надпілу і па драўлянай лінейцы павольна праводзяць намечаную рысу — шкло дасць роўную лінію ў патрэбным напрамку.

АЎТААМАТАРАМ

Без дамкрата

Можа здарыцца, што дамкрат няспраўны, а вам неабходна падняць аўтамабіль, каб змяніць кола. Зрабіць гэта цяжка, але ўсё ж магчыма. Для гэтага трэба наехаць пашкоджаным колам на камень вышынёй не менш чым профіль шыны, падлажыць пад ніжні рычаг падвескі якую-небудзь надзейную падстаўку, напрыклад, цурбан, і дастаць з-пад спусканага кола камень. Пасля замены кола падстаўку акуртаць выбіць.

І яшчэ...

- Зімой, у ветранае надвор'е і асабліва ў адлігу, не стаўце аўтамабіль блізка ля дома — яго могуць пашкодзіць ледзяныя, што падаюць.

- Дах аўтамабіля перад паездкай ачышчайце ад снегу, бо падталы снег пры тармажэнні можа сплываць на лабавое шкло і закрываць бачнасць.

- Калі на вуліцы марозна, не зацягвайце ручны тормаз нават кароткачасова: тармажныя калодкі могуць прымерзнуць да барабанаў, і вы не зможаце крануць з месца.

-1251-

Усходні гараскоп на наступны тыдзень

З ДЭЛІ перадае
кар. ІТАР—ТАСС Юрый КАЗЬМІН.

КАЗЯРОГУ пажадана набрацца сіл — у бліжэйшыя дні прыйдзеца «падмацаць» ўгору. Але астралагі мяркуюць, што ўсе цяжасці, хоць і часовыя, дапамогуць працоўнаму па службе. Большасць хлопатаў дома звязана з набыццём нерухомасці. Будзьце ўважлівымі на вуліцы.

У ВАДАЛЕЯ час нялёгкасці — пачынайце новую справу, дзе дапамогуць блізкія сябры. Адна ваша карысная ідэя прымусіць змяніць ход падзей на службе. Вы станеце прыметнай фігурай і заважоце аўтарытэт у начальства. У маладых наперадзе сварка, разлука і ўсведамленне сваёй памылкі. У некаторых сем'ях дзеці энтузіяспрабуюць нанесці страты бюджэту.

РЫБАМ «свеціць» спрыяльнае ўздзеянне зорак. У гэтыя дні больш увагі ўдзяляйце дому, на службе ўсё ідзе сваім ходам. Студэнтам астралагі раяць не выпрабуйце цяжкіх выкладчыкаў. Праўда, для гэтага прыйдзеца нямаля папрацаваць. Прыбытак чакае тых, хто працуе ў сферы абслугоўвання.

Заманлівыя магчымасці адкрываюцца перад АВЕНАМІ. Можна смела спадзявацца на свае сілы і вылучаць на службе новыя ідэі, якія будуць станоўча ўспрыняты. Цудоўныя справы ў літаратараў, журналістаў. У бліжэйшыя дні можна атрымаць салідную прэмію за адну з вашых прац. У бізнэсе спадзявайцеся на даўні і правяраныя сябры, якіх добра ведаеце.

Чарговым правалам можа завяршыцца ў ЦЯЛЫЦА новая авантура, мета якой — пакарыць даму, якая даўно завалодала вашымі думкамі. Не выключана, што тыя з вас, хто знаходзіцца ў цяжкім матэрыяльным становішчы, атрымаюць прыз у тэлевізійнай гульні, але не варта выпрабуйце лёс у азартных гульнях з выпадковымі знаёмымі — гэта небяспечна.

БЛІЗНЯТЫ могуць адправіцца на Захад з дзелавымі мэтамі. Больш настойлівасці ў справе, даручанай начальствам. Выканаць заданне на «выдатна» вам дапаможа працавітасць. Некаторых чакае перамена месца службы, але можаце не апасацца гэтых змен. Астралагі гарантуюць на новым месцы больш высокі аклад.

Камерцыйная дзейнасць у гэтыя дні проціпаказана РАКУ. Калі не паслухаеце парады планет, то можаце недалічыцца значнай сумы. Назначэнне на новую пасаду лепш адзначыць у канцы тыдня. Не заводзьце новых знаёмстваў — трапіце ў поле зроку асобы, якая не мае да вас сімпатыі.

Даўні вораг паспрабуе караблі ЛЬВА нанесці прабоіну, але вы зможаце даць адпор і прымусіць праціўніка ўцякаць. Свежы вецер новых пачыненняў зноў завалодае вашымі думкамі, а дзейная натура патрабуе ісці ўсё далей — смела можаце кіравацца гэтым парывам. Пакіньце запас энергіі і на выхадныя — наперадзе сустрэча з цудоўнай незнаёмай, якая навядзе на думкі аб сутнасці жыцця.

Адкладзіце прыняцце важнага рашэння на больш спрыяльны момант, раіць зоркі ДЗЕВЕ. Падзеі могуць прымусіць вас адмовіцца ад прапанаванай новым партнёрам адзёўкі, але хутка адбудзецца вяртанне да гэтага прадмета. Каб захаваць свае пачуцці, раім закаханым устрымацца ад высвятлення адносінаў.

Гэты тыдзень спрыяльны для ШАЛЯЎ. Карыстайцеся дабротамі цывілізацыі, але памятайце, што ў гэтыя дні пажадана і папрацаваць. Дарэчы, на службе ў вас усё цудоўна, можаце ісці тым жа курсам. Удзяліце больш увагі сваім дамашнім, ім проста неабходны клопат. Пазбягайце вялікіх затрат. У той жа час астралагі мяркуюць, што вам будзе зроблены каштоўны падарунак.

Даволі манатонна ідуць справы ў СКАР-ПІЕНА. Удзяляйце больш увагі службе, магчыма, вам даручаць важнае заданне, якое, у выпадку яго выканання, акажа станоўчае ўздзеянне на далейшае працоўнае. Апа-сайцеся зносінаў са свайкімі жывёламі, можна атрымаць траўму.

СТРАЛЬЦЫ зноў змогуць дасягнуць пастаўленай мэты, асабліва ў бізнэсе. У той жа час астралагі раіць навесці парадак у паперах. Вострая канкурэнцыя прымусіць некаторых Стральцоў прымяніць усе свае метады ўздзеяння на людзей, каб пераканаць іх у неабходнасці падтрымання кантактаў менавіта з вамі. Спортсменаў чакаюць важныя старты, дзе яны зоймуць прыявыя месцы.

